

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 21 maja 2015 r.
(OR. en)

8969/15

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2013/0246 (COD)

CONSOM 82
MI 319
TOUR 7
JUSTCIV 119
CODEC 732

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada

Dotyczy: *Przygotowania do posiedzenia Rady (ds. Konkurencyjności), które odbędzie się w dniach 28–29 maja 2015 r*

Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie imprez turystycznych i aranżowanych usług turystycznych, zmieniającej rozporządzenie (WE) nr 2006/2004, dyrektywę 2011/83/UE i uchylającą dyrektywę Rady 90/314/EWG

– Porozumienie polityczne

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2015/.../UE**w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004, dyrektywę 2011/83/UE i uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą²,

a także mając na uwadze, co następuje:

---

¹ Dz.U. C ... z ..., s. ...

² Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 12 marca 2014 r. (dotychczas nieopublikowane w *Dzienniku Urzędowym*) oraz stanowisko Rady w pierwszym czytaniu z dnia ... (dotychczas nieopublikowane w *Dzienniku Urzędowym*).

- (1) Dyrektywa Rady 90/314/EWG³ ustanawia szereg istotnych praw konsumentów w odniesieniu do zorganizowanych podróży, w szczególności w odniesieniu do wymogów informacyjnych, odpowiedzialności przedsiębiorstwa handlowego w związku z realizacją imprezy turystycznej oraz ochrony na wypadek niewypłacalności organizatora lub sprzedawcy detalicznego. Jednakże konieczne jest dostosowanie ram prawnych do zmian zachodzących na rynku, tak aby stały się one bardziej odpowiednie dla rynku wewnętrznego, a także aby usunięte zostały niejasności oraz luki prawne.
- (2) Turystyka odgrywa ważną rolę w gospodarkach Unii, a imprezy turystyczne, zorganizowane wyjazdy wakacyjne i zorganizowane wycieczki („imprezy turystyczne”) stanowią znaczącą część rynku podróży. Od momentu przyjęcia dyrektywy 90/314/EWG na tym rynku zaszły ogromne zmiany. Obok tradycyjnych kanałów dystrybucji coraz ważniejszym medium, za pośrednictwem którego oferowane są usługi turystyczne, staje się internet. Usługi turystyczne są łączone nie tylko w postaci tradycyjnych, wcześniej zorganizowanych imprez turystycznych, ale często w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb klienta. Wiele takich połączeń usług turystycznych albo znajduje się w tzw. szarej strefie prawnej, albo wyraźnie nie zostało objętych zakresem dyrektywy 90/314/EWG. Celem niniejszej dyrektywy jest dostosowanie zakresu ochrony do tych zmian, zwiększenie przejrzystości i zwiększenie pewności prawa dla podróżnych i przedsiębiorców.
- (3) Art. 169 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) stanowi, że Unia ma się przyczyniać do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez środki, które przyjmuje na podstawie art. 114 TFUE.
- (4) Dyrektywa 90/314/EWG daje państwom członkowskim dużą swobodę w zakresie transpozycji, w związku z czym w dalszym ciągu istnieją znaczące rozbieżności między prawem poszczególnych państw członkowskich. Rozdrobnienie prawne prowadzi do zwiększenia kosztów ponoszonych przez przedsiębiorstwa oraz stanowi przeszkodę dla osób zamierzających prowadzić działalność transgraniczną, co z kolei ogranicza konsumentom możliwości wyboru.

---

³ Dyrektywa Rady 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek (Dz.U. L 158 z 23.6.1990, s. 59).

- (5) Zgodnie z art. 26 ust. 2 oraz art. 49 TFUE, rynek wewnętrzny obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, na którym zapewnia się swobodny przepływ towarów i usług oraz swobodę przedsiębiorczości. W celu stworzenia rzeczywistego, wewnętrznego rynku konsumenckiego w tym obszarze, niezbędne jest ujednoczenie praw i obowiązków wynikających z umów dotyczących imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych, przy zachowaniu właściwej równowagi między wysokim poziomem ochrony konsumentów a konkurencyjnością przedsiębiorstw.
- (6) Transgraniczny potencjał rynku zorganizowanych podróży w Unii nie jest obecnie w pełni wykorzystany. Rozbieżności w przepisach chroniących podróżnych w poszczególnych państwach członkowskich zniechęcają podróżnych z jednego państwa członkowskiego do zakupu imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych w innym państwie członkowskim; podobnie zniechęcają one organizatorów i sprzedawców detalicznych z jednego państwa członkowskiego do sprzedaży takich usług w innym państwie członkowskim. W celu umożliwienia konsumentom i przedsiębiorstwom pełnego korzystania z rynku wewnętrznego, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów w całej Unii, konieczne jest dalsze zbliżenie przepisów ustawodawczych państw członkowskich w zakresie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych.
- (7) Większość podróżnych nabywających imprezy turystyczne to konsumenci w rozumieniu unijnego prawa ochrony konsumentów. Nie zawsze jest przy tym łatwo rozróżnić między konsumentami a przedstawicielami małych przedsiębiorstw lub pracownikami, którzy rezerwują podróże związane z ich działalnością gospodarczą lub zawodową za pośrednictwem tych samych kanałów rezerwacji, jakie wykorzystują konsumenci. Tacy podróżni często wymagają zbliżonego poziomu ochrony. Z drugiej strony są także przedsiębiorstwa lub organizacje, które aranżują usługi turystyczne na podstawie umowy ogólnej, często obejmującej wiele usług turystycznych lub też określony okres, na przykład z biurem podróży. Ten ostatni rodzaj aranżowanych usług turystycznych nie wymaga takiego poziomu ochrony, jaki przewiduje się dla konsumentów. Dlatego też niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do osób podróżujących służbowo, w tym przedstawicieli wolnych zawodów, osób samozatrudnionych lub innych osób fizycznych, w sytuacjach, w których nie aranżują oni usług turystycznych na podstawie umowy ogólnej. W celu uniknięcia nieporozumień w związku z definicją pojęcia „konsumenta” zawartą w innych dyrektywach dotyczących ochrony konsumenta, osoby chronione na podstawie niniejszej dyrektywy należy określać jako „podróżnych”.

- (8) Ponieważ usługi turystyczne mogą być łączone na wiele różnych sposobów, za imprezy turystyczne należy uznać wszystkie połączenia usług turystycznych, które charakteryzują się cechami, jakie podróżni zazwyczaj wiążą z imprezami turystycznymi, w szczególności gdy pojedyncze usługi turystyczne zostają powiązane w obrębie jednego produktu turystycznego, za którego właściwą realizację odpowiedzialność ponosi organizator. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej⁴ powinno być bez znaczenia, czy usługi turystyczne są łączone przed nawiązaniem jakiegokolwiek kontaktu z podróżnym, czy też na prośbę podróżnego lub zgodnie z dokonany przez niego wyborem. Zastosowanie powinny mieć te same zasady, niezależnie od tego, czy rezerwacja ma miejsce za pośrednictwem stacjonarnego biura podróży czy też odbywa się drogą elektroniczną (online).
- (9) W celu zachowania przejrzystości należy wprowadzić rozróżnienie między imprezami turystycznymi a powiązanymi usługami turystycznymi. W przypadku tych ostatnich internetowe lub stacjonarne biuro podróży pomaga podróżnemu w zamawianiu usług turystycznych, co prowadzi do zawarcia przez podróżnego umów z różnymi dostawcami usług turystycznych, w tym poprzez powiązane procesy rezerwacji; umowy te nie mają znamion imprezy turystycznej, a zatem nie należy stosować wobec nich wszystkich wymogów, jakie mają zastosowanie w odniesieniu do imprez turystycznych.

---

⁴ Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 kwietnia 2012 r. w sprawie C-400/00 *Club Tour, Viagens e Turismo SA przeciwko Alberto Carlos Lobo Gonçalves Garrido* oraz *Club Med Viagens Ld*, (Rec. [2002], I-04051).

- (10) W świetle zmian zachodzących na rynku należy ponadto zdefiniować imprezy turystyczne na podstawie obiektywnych kryteriów alternatywnych, które w głównej mierze są powiązane ze sposobem, w jaki usługi turystyczne są prezentowane lub nabywane, oraz z okolicznościami, w jakich podróży mogą w uzasadniony sposób oczekiwać, że niniejsza dyrektywa zapewni im ochronę. Ma to miejsce na przykład w sytuacji, gdy różne usługi turystyczne są wybierane w ramach tej samej podróży lub wakacji w jednym punkcie sprzedaży, zanim podróżny zgodzi się dokonać płatności, to znaczy w ramach jednej rezerwacji, lub gdy usługi takie są oferowane lub sprzedawane po cenie łącznej lub obejmującej wszystkie te usługi, lub gdy cena taka jest naliczana, jak również w przypadku gdy usługi takie są reklamowane lub sprzedawane pod hasłem „usługa turystyczna” lub pod podobnym hasłem wskazującym na bliski związek między danymi usługami turystycznymi. Takimi podobnymi hasłami mogą być na przykład „oferta łączona”, „all-inclusive” lub „usługa »wszystko w cenie«”.
- (11) Jednocześnie należy odróżniać powiązane usługi turystyczne od usług turystycznych, które podróży rezerwują niezależnie, często w różnym czasie – nawet jeżeli są one rezerwowane na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji. Należy ponadto odróżnić powiązane usługi turystyczne oferowane online od powiązanych stron internetowych, których celem nie jest zawarcie umowy z podróżnym, oraz od hiperłączy, za pośrednictwem których podróży są jedynie w ogólny sposób informowani o dalszych usługach turystycznych, na przykład gdy hotel lub organizator imprezy turystycznej udostępnia na swojej stronie internetowej wykaz wszystkich podmiotów oferujących usługi transportowe do miejsca, w którym się znajduje – niezależnie od dokonania jakiegokolwiek rezerwacji lub gdy chodzi o ciasteczka albo metadane, które używane są do umieszczania ogłoszeń na stronach internetowych.
- (12) Zakup usługi w postaci podróży w formie samodzielnej, jako pojedynczej usługi turystycznej, nie stanowi ani imprezy turystycznej, ani powiązanej usługi turystycznej.

- (13) Należy określić szczegółowe przepisy dla fizycznych oraz internetowych sprzedawców detalicznych, którzy pomagają podróżnemu – przy okazji wizyty lub kontaktu z ich punktem sprzedaży – w zawarciu oddzielnych umów z poszczególnymi dostawcami usług, oraz dla internetowych sprzedawców detalicznych, którzy – na przykład za pośrednictwem powiązanych procesów rezerwacji online – ułatwiają zamawianie dodatkowych usług turystycznych u innego przedsiębiorcy w sposób ukierunkowany, w przypadku gdy umowy są zawierane nie później niż 24 godzin od potwierdzenia pierwszej usługi turystycznej. Ułatwienie takie jest często oparte na stosunkach handlowych związanych z wynagrodzeniem – niezależnie od metody jego obliczania, które może być uzależnione od liczby kliknięć lub od obrotu – pomiędzy przedsiębiorcą ułatwiającym zamawianie dodatkowych usług turystycznych, a tym drugim przedsiębiorcą. Przepisy takie miałyby na przykład zastosowanie w sytuacji, gdy wraz z potwierdzeniem rezerwacji pierwszej usługi turystycznej, takiej jak przelot lub przejazd pociągiem, konsument otrzymuje zaproszenie do zarezerwowania dodatkowej usługi turystycznej dostępnej w wybranym miejscu docelowym – na przykład zakwaterowania w hotelu – wraz z linkiem do strony rezerwacji innego dostawcy usług lub pośrednika. Wspomniane aranżowane usługi nie stanowią wprawdzie imprezy turystycznej w rozumieniu niniejszej dyrektywy – nie ma wątpliwości co do tego, że jeden organizator nie wziął na siebie odpowiedzialności za usługi turystyczne – jednak takie usługi powiązane stanowią alternatywny model biznesowy, który często jest silną konkurencją dla imprez turystycznych.
- (14) Aby zapewnić uczciwą konkurencję i ochronę konsumentów, obowiązek zapewnienia dostatecznego dowodu zabezpieczenia na potrzeby zwrotu zaliczek i przewozu podróżnych do kraju w przypadku niewypłacalności powinien mieć zastosowanie również do powiązanych usług turystycznych.

- (15) W celu zwiększenia jasności dla podróżnych oraz umożliwienia im dokonywania świadomych wyborów różnych rodzajów oferowanych usług turystycznych, stosowne wydaje się zobligowanie przedsiębiorców do jasnego i wyraźnego oświadczenia, czy oferują imprezę turystyczną czy powiązane usługi turystyczne, a także odpowiadający im poziom ochrony, zanim podróżny zgodzi się dokonać płatności. Deklaracja przedsiębiorcy dotycząca prawnego charakteru produktu turystycznego, który jest oferowany na rynku, powinna odpowiadać faktycznemu charakterowi prawnemu przedmiotowego produktu. Organy egzekwowania prawa powinny interweniować w przypadkach, w których przedsiębiorcy nie zapewniają podróżnym dokładnych informacji.
- (16) Jako kryterium na potrzeby zdefiniowania imprezy turystycznej lub powiązanych usług turystycznych należy uwzględnić jedynie połączenie różnych usług turystycznych, takich jak zakwaterowanie, przewóz pasażerów autobusem, koleją, drogą morską lub powietrzną, a także wynajem ~~samochodów~~ pojazdów silnikowych lub niektórych motocykli. Zakwaterowania do celów pobytowych, w tym długoterminowych kursów językowych, nie należy uznawać za zakwaterowanie w rozumieniu niniejszej dyrektywy. Usługi finansowe, takie jak ubezpieczenia podróży, nie powinny być uważane za usługi turystyczne. Ponadto usługi, które są nieodłączną częścią innej usługi turystycznej, nie powinny być uznawane za usługi turystyczne same w sobie. Obejmuje to na przykład transport bagażu świadczony w ramach przewozu pasażerów, drobne usługi transportowe, takie jak przewóz pasażerów w ramach wycieczki lub transfer pomiędzy hotelem a lotniskiem lub stacją kolejową, posiłki, napoje oraz sprzątanie zapewnione w ramach zakwaterowania, dostęp do urządzeń na miejscu, takich jak np. basen, sauna, spa lub sala treningowa przeznaczona dla gości hotelu. Oznacza to również, że w przypadkach gdy – w przeciwieństwie do rejsu wycieczkowego – zapewniany jest nocleg jako część drogowego, kolejowego, wodnego lub lotniczego transportu pasażerów, zakwaterowanie nie powinno być uznawane za odrębną usługę turystyczną, jeżeli głównym elementem jest wyraźnie transport.

- (17) Inne usługi dla turystów, które nie są nierozdzielalną częścią przewozu pasażerów, zakwaterowania lub wynajmu pojazdów silnikowych lub niektórych motocykli, mogą na przykład obejmować: wstępy na koncerty, imprezy sportowe, wycieczki lub wstępy do parków rozrywki, wycieczki z przewodnikiem, karnety narciarskie i wypożyczanie sprzętu sportowego, takiego jak sprzęt narciarski lub zabiegi balneologiczne (spa). Jeśli jednak takie usługi są połączone tylko z jednym innym rodzajem usługi turystycznej, np. z zakwaterowaniem, powinno to prowadzić do powstania imprezy turystycznej lub powiązanej usługi turystycznej tylko w przypadku, gdy usługi te stanowią znaczną część całkowitej ceny tej imprezy lub powiązanej usługi turystycznej, są reklamowane jako ważny element tej podróży lub tych wakacji, lub też z innych względów stanowią ważny element tej podróży lub tych wakacji. W przypadku gdy inne usługi dla turystów stanowią łącznie 25 % lub więcej danego połączenia, usługi te powinny być uważane za stanowiące znaczącą część imprezy turystycznej lub powiązanych usług turystycznych. Należy wyjaśnić, że w przypadku gdy dodawane są inne usługi dla turystów, na przykład zakwaterowanie w hotelu, rezerwowane jako pojedyncza usługa po przybyciu podróżnego do hotelu, nie powinny one stanowić imprezy turystycznej. Nie powinno to prowadzić do obchodzenia przepisów dyrektywy w taki sposób, że organizatorzy lub sprzedawcy detaliczni oferowaliby podróżnemu wybór dodatkowych usług dla turystów z wyprzedzeniem, po czym oferowaliby zawarcie umowy na te usługi dopiero po rozpoczęciu realizacji pierwszej usługi turystycznej.
- (18) Należy również sprecyzować, że umowy, na podstawie których przedsiębiorca uprawnia podróżnego do tego, aby po zawarciu umowy dokonał wyboru spośród usług turystycznych różnego rodzaju, tak jak to ma miejsce w przypadku imprezy turystycznej stanowiącej prezent, powinny stanowić imprezy turystyczne. Ponadto za imprezę turystyczną należy uznać połączenie usług turystycznych w sytuacji, w której między przedsiębiorcami są przekazywane nazwisko podróżnego, informacje dotyczące sposobu płatności i adres poczty elektronicznej, a umowy są zawierane najpóźniej 24 godziny po potwierdzeniu rezerwacji pierwszej usługi.

- (19) Ponieważ potrzeba zapewnienia podróżnym ochrony w przypadku krótkich podróży jest mniejsza, a także w celu uniknięcia niepotrzebnego obciążania przedsiębiorców, z zakresu niniejszej dyrektywy powinny zostać wyłączone podróże trwające krócej niż 24 godziny, które nie obejmują zakwaterowania, jak również imprezy turystyczne lub powiązane usługi turystyczne oferowane lub udostępniane sporadycznie na zasadach niekomercyjnych ograniczonej grupie podróżnych. Ostatnia z tych grup może obejmować na przykład wycieczki organizowane nie częściej niż kilka razy w roku przez organizacje charytatywne, kluby sportowe lub szkoły dla ich członków i nie oferowane ogółowi społeczeństwa. Odpowiednie informacje na temat tego wyłączenia powinny być dostępne publicznie, by przedsiębiorcy i podróżni wiedzieli, że te imprezy turystyczne lub powiązane usługi turystyczne nie są objęte zakresem stosowania niniejszej dyrektywy.
- (19a) Państwa członkowskie powinny, zgodnie z prawem Unii, zachować swoje kompetencje w zakresie stosowania przepisów niniejszej dyrektywy do dziedzin nieobjętych zakresem jej stosowania. Państwa członkowskie mogą zatem utrzymać w mocy lub wprowadzić przepisy krajowe odpowiadające wszystkim lub niektórym przepisom niniejszej dyrektywy w odniesieniu do umów nieobjętych zakresem jej stosowania. Państwa członkowskie mogą na przykład utrzymać w mocy lub wprowadzić odpowiednie przepisy w sprawie niektórych pojedynczych umów dotyczących pojedynczych usług turystycznych (jak na przykład wynajem domów wakacyjnych) lub imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych oferowanych, wyłącznie sporadycznie, na zasadach niekomercyjnych ograniczonej grupie podróżnych lub imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych obejmujących okres krótszy niż 24 godziny i nieobjętych zakwaterowania.

- (20) Główną cechą imprezy turystycznej jest to, że istnieje jeden przedsiębiorca odpowiedzialny za prawidłową realizację całości pakietu jako organizator. Wyłącznie w przypadkach, gdy jako organizator imprezy turystycznej występuje inny przedsiębiorca, dany przedsiębiorca – zazwyczaj stacjonarne lub internetowe biuro podróży – powinien mieć możliwość pełnienia roli jedynie sprzedawcy detalicznego lub pośrednika i nieponoszenia odpowiedzialności jako organizator. To, czy dany przedsiębiorca działa jako organizator w przypadku danej imprezy turystycznej, powinno zależeć od jego udziału w tworzeniu tej imprezy w myśl definicji zawartej w niniejszej dyrektywie, nie zaś od nazwy, pod jaką prowadzi on swoją działalność. Przy rozważaniu, czy przedsiębiorca jest organizatorem, czy sprzedawcą detalicznym, powinno być bez znaczenia, czy przedsiębiorca działa po stronie podaży, czy też przedstawia się jako agent działający na rzecz podróżnego.
- (20a) Dyrektywa 90/314/EWG dała państwom członkowskim swobodę określenia, czy za właściwą realizację imprezy turystycznej powinien być odpowiedzialny sprzedawca detaliczny, czy organizator, czy też zarówno sprzedawca detaliczny, jak i organizator. Taka elastyczność doprowadziła w niektórych państwach członkowskich do niejasności co do tego, czy przedsiębiorcy zaangażowani w imprezę turystyczną ponoszą odpowiedzialność za realizację odnośnych usług. W niniejszej dyrektywie należy zatem sprecyzować, że organizatorzy są odpowiedzialni za realizację usług turystycznych objętych umową, chyba że prawo krajowe wyraźnie przewiduje, że odpowiedzialność ponoszą zarówno organizator, jak i sprzedawca detaliczny.
- (21) Jeżeli chodzi o imprezy turystyczne, sprzedawcy detaliczni powinni wraz z organizatorem ponosić odpowiedzialność za udzielenie informacji przed zawarciem umowy. Dla ułatwienia komunikacji, w szczególności w sprawach transgranicznych, podróżni powinni mieć możliwość skontaktowania się z organizatorem również za pośrednictwem sprzedawcy detalicznego, z pomocą którego zakupili imprezę turystyczną.

- (22) Przed zakupem imprezy turystycznej podróżny powinien otrzymać wszystkie niezbędne informacje, niezależnie od tego, czy podróż jest sprzedawana za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, bezpośrednio czy też za pomocą innego rodzaju dystrybucji. Zapewniając te informacje, przedsiębiorca powinien uwzględnić szczególne – możliwe do przewidzenia – potrzeby podróżnych, którzy wymagają szczególnej troski ze względu na wiek lub ułomność fizyczną.
- (23) Zasadnicze informacje przedstawiane w reklamach, na stronach internetowych organizatora lub w broszurach jako część informacji udzielanych przed zawarciem umowy, dotyczące na przykład głównych właściwości usługi turystycznej lub cen, powinny być wiążące, chyba że organizator zastrzega sobie prawo do wprowadzenia zmian do tych elementów i o ile takie zmiany są w sposób jasny i widoczny przekazane do wiadomości podróżnego przed zawarciem umowy. Jednakże biorąc pod uwagę nowe technologie komunikacyjne, które umożliwiają łatwą aktualizację, nie ma dalszej potrzeby definiowania szczegółowych zasad w broszurach, przy czym stosowne jest zapewnienie, aby w pewnych okolicznościach zmiany mające wpływ na wykonanie umowy były przekazywane między stronami na trwałym nośniku dostępnym do wglądu w przyszłości. Zawsze powinna być możliwa zmiana informacji udzielonych przed zawarciem umowy, jeśli obie strony umowy wyraźnie się na to zgadzają.

- (24) Wymagania w odniesieniu do informacji określone w niniejszej dyrektywie są wyczerpujące, lecz nie powinny naruszać wymagań w odniesieniu do informacji, które zostały ustanowione w innych obowiązujących przepisach Unii⁵.
- (24a) Organizatorzy powinni dostarczać ogólnych informacji o wymogach wizowych kraju docelowego. Informacje o przybliżonych okresach oczekiwania na wizy mogą być przedstawione w formie odesłania do oficjalnych informacji kraju docelowego.
- (25) Biorąc pod uwagę specyfikę umów o imprezę turystyczną, należy określić prawa i obowiązki stron przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, jak i po jej rozpoczęciu, zwłaszcza gdy impreza turystyczna nie jest odpowiednio wykonywana lub gdy zmieniają się konkretne okoliczności.
- (26) Ponieważ imprezy turystyczne są często nabywane na długo przed ich realizacją, mogą wystąpić nieprzewidziane zdarzenia. W związku z tym podróżny powinien, na określonych warunkach, mieć prawo do przekazania imprezy turystycznej innemu podróżnemu. W takich sytuacjach organizator powinien mieć możliwość odzyskania swoich nakładów, np. jeśli podwykonawca żąda opłat za zmianę nazwiska podróżnego lub za unieważnienie biletu na środek transportu i wystawienie nowego.

---

⁵ Zob. dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1) oraz dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36), jak również rozporządzenie (WE) nr 2111/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia wspólnotowego wykazu przewoźników lotniczych podlegających zakazowi wykonywania przewozów w ramach Wspólnoty i informowania pasażerów korzystających z transportu lotniczego o tożsamości przewoźnika lotniczego wykonującego przewóz oraz uchylające art. 9 dyrektywy 2004/36/WE (Dz.U. L 344 z 27.12.2005, s. 15), rozporządzenie (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 1), rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 14), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty (Dz.U. L 293 z 31.10.2008, s. 3), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 1) i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 1).

- (26a) Podróżni powinni również mieć możliwość rozwiązania umowy w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej za odpowiednią opłatą za rozwiązanie, uwzględniającą oczekiwane i dające się uzasadnić oszczędności oraz dochód osiągnięty w wyniku alternatywnego wykorzystania odnośnych usług turystycznych. Powinni oni także mieć prawo do bezpłatnego rozwiązania umowy, w przypadku gdy nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności miałyby w istotnym zakresie wpłynąć na realizację imprezy turystycznej. Może to obejmować na przykład działania wojenne, inne poważne problemy związane z bezpieczeństwem, takie jak terroryzm, istotne zagrożenia dla zdrowia ludzkiego, takie jak wybuch epidemii poważnej choroby w docelowym miejscu podróży, lub katastrofy naturalne, takie jak powódzie lub trzęsienia ziemi, lub warunki pogodowe uniemożliwiające bezpieczną podróż do miejsca docelowego uzgodnionego w umowie.
- (27) W szczególnych okolicznościach prawo do rozwiązania umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bez zapłaty rekompensaty powinien mieć również organizator, na przykład jeśli nie osiągnięto minimalnej liczby uczestników, a możliwość taka została zastrzeżona w umowie. Organizator powinien dokonać zwrotu wszystkich płatności dokonanych w odniesieniu do pakietu.
- (28) W niektórych przypadkach organizatorzy powinni mieć możliwość wprowadzania jednostronnych zmian w umowie o imprezę turystyczną. Podróżni powinni mieć jednak prawo do rozwiązania umowy, jeżeli proponowane zmiany w znaczny sposób zmieniają którąkolwiek z istotnych właściwości usługi turystycznej. Może mieć to miejsce na przykład w przypadku, gdy obniży się jakość lub wartość danych usług turystycznych. Zmiany czasów wyjazdu lub przyjazdu wskazanych w umowie należy uznać za istotne, na przykład, jeżeli spowodowałyby po stronie podróżnego znaczne niedogodności lub dodatkowe koszty, na przykład dodatkowe zorganizowanie transportu lub zakwaterowania. Podwyżki cen powinny być możliwe jedynie wówczas, gdy nastąpiła zmiana kosztów paliwa lub innych źródeł zasilania niezbędnych do przewozu pasażerów, podatków lub opłat nakładanych przez osobę trzecią, która nie jest bezpośrednio zaangażowana w realizację usług turystycznych wchodzących w skład imprezy turystycznej, bądź kursów walutowych mających odniesienie do imprezy turystycznej, oraz jeśli w umowie wyraźnie zastrzeżono korektę cen, zarówno w górę, jak i w dół. Podróżny powinien mieć możliwość rozwiązania umowy, jeśli organizator proponuje wzrost ceny o ponad 8 %.

(29) Należy określić szczegółowe zasady dotyczące środków zaradczych w związku z niezgodnościami podczas realizacji umowy o imprezę turystyczną. Podróżny powinien mieć prawo do tego, aby pojawiające się problemy zostały rozwiązane, a jeżeli nie może być zrealizowana znaczna część usług turystycznych objętych umową, należy zaoferować podróżnemu rozwiązania alternatywne. Jeżeli organizator nie zaradzi niezgodnościom w rozsądnym terminie wyznaczonym przez podróżnego, podróżny powinien mieć możliwość dokonania tego osobiście i wystąpienia o zwrot poniesionych przez siebie niezbędnych kosztów. W pewnych przypadkach nie powinno być konieczności określania terminu, zwłaszcza jeśli wymagany jest natychmiastowy środek zaradczy. Miałoby to zastosowanie na przykład wtedy, gdy z uwagi na spóźnienie autobusu zapewnianego przez organizatora podróżny musi skorzystać z taksówki, aby zdążyć na lot. Podróżni powinni być również uprawnieni do obniżki ceny, rozwiązania umowy oraz rekompensaty za poniesione szkody. Rekompensata powinna pokrywać także szkody niematerialne, takie jak rekompensatę za utratę przyjemności z danej podróży lub wakacji z powodu poważnych problemów w realizacji odnośnych usług turystycznych. Podróżny powinien mieć obowiązek bezzwłocznego poinformowania organizatora, z uwzględnieniem okoliczności sprawy, o jakiegokolwiek stwierdzonej niezgodności. Niedopełnienie tego obowiązku może być brane pod uwagę przy ustalaniu właściwej obniżki ceny lub rekompensaty, w przypadku gdy takie zawiadomienie pozwoliłoby uniknąć szkód lub je zminimalizować.

- (30) W celu zapewnienia spójności właściwe jest dostosowanie przepisów niniejszej dyrektywy do konwencji międzynarodowych obejmujących usługi turystyczne, a także do przepisów Unii regulujących prawa pasażerów. Jeżeli organizator jest odpowiedzialny za brak realizacji lub nienależytą realizację usług objętych umową o imprezę turystyczną, powinien być on uprawniony do powołania się na ograniczenie odpowiedzialności usługodawców zapewnione w takich konwencjach międzynarodowych jak Konwencja montrealaska z 1999 r. o ujednoczeniu niektórych zasad dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego⁶, Konwencja z 1980 r. o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF)⁷ i Konwencja ateńska z 1974 r. w sprawie przewozu morzem pasażerów i ich bagażu⁸. Jeżeli z uwagi na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności niemożliwe jest zapewnienie terminowego powrotu podróżnego do miejsca rozpoczęcia podróży, organizator powinien ponieść koszt niezbędnego zakwaterowania podróżnych, nieprzekraczającego trzech nocy na jednego podróżnego, chyba że w istniejących lub przyszłych unijnych przepisach dotyczących praw pasażerów przewidziane są już okresy dłuższe.

---

⁶ Decyzja Rady 2001/539/WE z dnia 5 kwietnia 2001 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji w sprawie ujednoczenia niektórych zasad dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego (Konwencja montrealaska) (Dz.U. L 194 z 18.7.2001, s. 38).

⁷ Decyzja Rady 2013/103/UE z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie podpisania i zawarcia Umowy między Unią Europejską a Międzyrządową Organizacją Międzynarodowych Przewozów Kolejami w sprawie przystąpienia Unii Europejskiej do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF) z dnia 9 maja 1980 r. zmienionej protokołem wileńskim z dnia 3 czerwca 1999 r. (Dz.U. L 51 z 23.2.2013, s. 1).

⁸ Decyzja Rady 2012/22/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. dotycząca przystąpienia Unii Europejskiej do Protokołu z 2002 r. do Konwencji ateńskiej z 1974 r. w sprawie przewozu morzem pasażerów i ich bagażu z wyjątkiem jego artykułów 10 i 11 (Dz.U. L 8 z 12.1.2012, s. 1).

- (31) Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać praw podróżnych do zgłaszania roszczeń zarówno na podstawie niniejszej dyrektywy, jak i na podstawie innego odnośnego prawodawstwa Unii lub konwencji międzynarodowych, tak aby podróżni w dalszym ciągu mieli możliwość zgłaszania roszczeń wobec organizatora, przewoźnika lub jakiegokolwiek innej strony odpowiedzialnej, lub – w stosownym przypadku – wobec kilku stron. Należy wyjaśnić, że w celu uniknięcia nadpłaty rekompensaty, rekompensata lub obniżka ceny przyznane na mocy niniejszej dyrektywy oraz rekompensata lub obniżka ceny przyznane na mocy innych aktów prawnych powinny być odliczane jedna od drugiej. Odpowiedzialność organizatora pozostaje bez uszczerbku dla prawa do dochodzenia odszkodowania od osób trzecich, w tym od usługodawców.
- (32) Jeżeli podróżny podczas podróży lub wakacji znajdzie się w trudnej sytuacji, organizator powinien być zobowiązany do udzielenia mu bez zbędnej zwłoki odpowiedniej pomocy. Taka pomoc powinna przewidywać głównie udzielenie, w stosownych przypadkach, informacji dotyczących kwestii takich jak: służba zdrowia, władze lokalne oraz pomoc konsularna, jak również praktycznej pomocy, na przykład w odniesieniu do komunikacji na odległość oraz alternatywnych usług turystycznych.
- (33) W komunikacie z dnia 18 marca 2013 r. zatytułowanym „Ochrona pasażerów w przypadku niewypłacalności linii lotniczej” Komisja określiła środki służące poprawie ochrony pasażerów na wypadek niewypłacalności linii lotniczych, w tym sprawniejsze egzekwowanie rozporządzenia (WE) nr 1008/2008⁹, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 261/2004¹⁰ oraz współdziałanie z zainteresowanymi podmiotami z branży; w przypadku niepowodzenia tych środków można brać pod uwagę środek ustawodawczy. Wspomniany komunikat dotyczy nabycia pojedynczego elementu, a mianowicie usług przewozów lotniczych, i w związku z tym nie narusza obowiązujących przepisów w sprawie imprez turystycznych oraz nie stanowi przeszkody dla prawodawców w zapewnieniu ochrony na wypadek niewypłacalności również nabywcom innych współczesnych połączeń usług turystycznych.

---

⁹ Rozporządzenie (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty (Dz.U. L 293 z 31.10.2008, str. 3).

¹⁰ Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. L 46 z 17.2.2004, s. 1).

- (34) Państwa członkowskie powinny zapewnić podróżnym nabywającym imprezę turystyczną pełną ochronę na wypadek niewypłacalności organizatora. Państwa członkowskie, w których organizatorzy mają siedzibę, powinny dopilnować, by posiadali oni zabezpieczenie na wypadek konieczności zwrotu wszystkich płatności dokonanych przez podróżnych oraz – w zakresie, w jakim impreza turystyczna obejmuje przewóz pasażerów – przewóz podróżnych do kraju w przypadku niewypłacalności organizatora. Można jednak zaoferować kontynuację imprezy. Zachowując swobodę decyzji co do sposobu, w jaki ma zostać zorganizowana ochrona na wypadek niewypłacalności, państwa członkowskie powinny zapewnić, by ta ochrona była skuteczna. Zasada skuteczności dyktuje, że ochrona ta powinna stać się dostępna, niezwłocznie po tym, kiedy – wskutek problemów organizatora z płynnością – usługi turystyczne przestaną być realizowane w ich trakcie, nie zostaną zrealizowane lub zostaną zrealizowane jedynie częściowo, lub też usługodawcy będą wymagali od podróżnych, by za nie zapłacili. Państwa członkowskie mogą nałożyć wymóg, by organizatorzy wystawiali podróżnym zaświadczenie dokumentujące bezpośrednio uprawnienie do otrzymania świadczeń od podmiotu zapewniającego ochronę na wypadek niewypłacalności.
- (34a) By ochrona przed niewypłacalnością była skuteczna, powinna ona obejmować przewidywalne kwoty płatności, których dotyczy niewypłacalność przedsiębiorcy oraz – w stosownych przypadkach – przewidywalne koszty powrotu do kraju.
- (34b) Oznacza to, że ochrona musi być wystarczająca do objęcia wszystkich przewidywalnych płatności dokonywanych w imieniu podróżnych z tytułu imprez turystycznych w szczycie sezonu, z uwzględnieniem okresu między otrzymaniem takich płatności a ukończeniem podróży lub wakacji, jak również – w stosownych przypadkach – przewidywalnych kosztów przewozu podróżnych do kraju. Będzie to ogólnie oznaczało, że zabezpieczenie to musi obejmować wystarczająco dużą część obrotu związanego z imprezami turystycznymi u danego organizatora i może zależeć od takich czynników jak rodzaj sprzedawanych imprez turystycznych, w tym rodzaj transportu, docelowe miejsce podróży oraz wszelkie ograniczenia prawne lub zobowiązania organizatora dotyczące wysokości zaliczek, jakie może przyjmować, oraz terminów ich wpłat przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Konieczna ochrona może wprawdzie zostać obliczona na podstawie najświeższych danych z działalności, na przykład obrotów osiągniętych w poprzednim roku obrotowym, ale organizatorzy powinni zostać zobowiązani do dostosowania ochrony w przypadku zwiększonego ryzyka, w tym znacznego wzrostu sprzedaży imprez turystycznych.

Skuteczna ochrona na wypadek niewypłacalności nie powinna jednak musieć uwzględniać skrajnie nieprawdopodobnego ryzyka, jak na przykład równoczesnej niewypłacalności kilku największych organizatorów, gdyż takie uwzględnianie miałoby nieproporcjonalny wpływ na koszty ochrony, ograniczając tym samym jej skuteczność. W takich przypadkach gwarancja zwrotu może być ograniczona.

- (34c) W obliczu różnic między państwami dotyczących stron umowy w sprawie imprezy turystycznej oraz przyjmowania płatności dokonywanych w imieniu podróżnych państwa członkowskie powinny mieć możliwość wprowadzenia wymogu, by również sprzedawcy detaliczni wykupywali ochronę na wypadek niewypłacalności.
- (35) Zgodnie z dyrektywą 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady właściwym jest ustanowienie przepisów, tak by zapobiegać sytuacjom, w których obowiązki w zakresie ochrony na wypadek niewypłacalności staną się przeszkodą dla swobodnego przepływu usług oraz swobody przedsiębiorczości. Państwa członkowskie powinny być zatem zobowiązane do uznania ochrony na wypadek niewypłacalności zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa. Aby ułatwić współpracę administracyjną oraz nadzór nad przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność w innych państwach członkowskich w kontekście ochrony na wypadek niewypłacalności, państwa członkowskie powinny zostać zobowiązane do wyznaczenia centralnych punktów kontaktowych.
- (36) Przedsiębiorcy ułatwiający zamawianie powiązanych usług turystycznych powinni być zobowiązani do informowania podróżnych, że nie kupują oni imprezy turystycznej oraz że za realizację ich umów wyłączną odpowiedzialność ponoszą poszczególni dostawcy usług turystycznych. Przedsiębiorcy ułatwiający zamawianie powiązanych usług turystycznych powinni ponadto być zobowiązani do zapewniania ochrony na wypadek niewypłacalności w odniesieniu do zwrotów otrzymanych płatności, a także – w zakresie, w jakim są oni odpowiedzialni za przewóz pasażerów – za przewóz podróżnych do kraju oraz za odpowiednie ich poinformowanie. Przedsiębiorcy odpowiedzialni za realizację poszczególnych umów będących częścią powiązanej usługi turystycznej podlegają ogólnemu prawu Unii w zakresie ochrony konsumentów oraz sektorowym przepisom Unii.

- (36a) Ustalając przepisy dotyczące systemów ochrony na wypadek niewypłacalności w odniesieniu do imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, państwa członkowskie powinny mieć możliwość uwzględniania szczególnej sytuacji mniejszych przedsiębiorstw, przy jednoczesnym zapewnianiu tego samego poziomu ochrony podróżnych.
- (37) Właściwe jest zapewnienie ochrony podróżnych na okoliczność błędów w procesie rezerwacji w przypadku imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych.
- (38) Należy również potwierdzić, że podróżni nie mogą zrzekać się praw wynikających z niniejszej dyrektywy, a organizatorzy lub przedsiębiorcy ułatwiający zamawianie powiązanych usług turystycznych nie mogą uchylać się od swoich zobowiązań poprzez powoływanie się na okoliczność, że działają jedynie w charakterze dostawcy usługi turystycznej, pośrednika lub w innej roli.
- (39) Konieczne jest, aby państwa członkowskie ustanowiły sankcje za naruszenie krajowych przepisów transponujących niniejszą dyrektywę i zapewniły ich egzekwowanie. Sankcje te powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

- (40) Przyjęcie niniejszej dyrektywy wiąże się z koniecznością dostosowania niektórych aktów regulujących kwestię ochrony konsumentów. Biorąc pod uwagę, że dyrektywa 2011/83/UE Parlamentu Europejskiego i Rady¹¹ w jej obecnym kształcie nie ma zastosowania do umów objętych zakresem dyrektywy 90/314/EWG, konieczna jest zmiana dyrektywy 2011/83/UE w celu zapewnienia jej dalszego zastosowania do poszczególnych usług stanowiących część powiązanych usług turystycznych, o ile te poszczególne usługi nie są wyłączone z zakresu stosowania dyrektywy 2011/83/UE z innego powodu, oraz w celu zapewnienia stosowania niektórych praw konsumentów ustanowionych w tej dyrektywie również w odniesieniu do imprez turystycznych.
- (40a) Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 95/46/WE¹² oraz unijnych przepisów dotyczących prawa prywatnego międzynarodowego, w tym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008¹³.
- (40b) Należy wyjaśnić, że wymogi regulacyjne niniejszej dyrektywy dotyczące ochrony na wypadek niewypłacalności oraz informacji w zakresie powiązanych usług turystycznych powinny mieć zastosowanie również do przedsiębiorców niemających siedziby w państwie członkowskim, którzy za pomocą dowolnych środków kierują taką działalność, w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 593/2008 i rozporządzenia (UE) nr 1215/2012, do państwa członkowskiego lub państw członkowskich.

---

¹¹ Dyrektywa 2011/83/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64).

¹² Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31).

¹³ Rozporządzenie (WE) nr 593/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.U. L 177 z 4.7.2008, s. 6).

- (41) Niniejsza dyrektywa powinna pozostawać bez uszczerbku dla krajowego prawa zobowiązań w tych kwestiach, które nie są przez nią regulowane. Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, a mianowicie przyczynienie się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i osiągnięcia wysokiego i jak najbardziej jednolitego poziomu ochrony konsumentów, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na jego rozmiary i skutki możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (42) Niniejsza dyrektywa respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (dalej zwanej „Kartą”). W szczególności niniejsza dyrektywa przestrzega wolności prowadzenia działalności gospodarczej zapisanej w art. 16 Karty, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów w Unii, zgodnie z art. 38 Karty.
- (43) Zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną państw członkowskich i Komisji z dnia 28 września 2011 r. dotyczącą dokumentów wyjaśniających¹⁴ państwa członkowskie zobowiązały się do złożenia, w uzasadnionych przypadkach, wraz z powiadomieniem o środkach transpozycji, jednego lub więcej dokumentów wyjaśniających związki między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych. W odniesieniu do niniejszej dyrektywy ustawodawca uznaje, że przekazanie takich dokumentów jest uzasadnione,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

---

¹⁴ Dz.U. C 369 z 17.12.2011, s. 14.

Rozdział I

Przedmiot, poziom harmonizacji, zakres stosowania i definicje

Artykuł 1

Przedmiot

Celem niniejszej dyrektywy jest przyczynienie się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i osiągnięcia wysokiego i jak najbardziej jednolitego poziomu ochrony konsumentów odnośnie do przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich w odniesieniu do umów o imprezę turystyczną i powiązane usługi turystyczne zawieranych między podróżnymi a przedsiębiorcami.

Artykuł 1a

Poziom harmonizacji

O ile niniejsza dyrektywa nie stanowi inaczej, państwa członkowskie nie mogą utrzymywać w mocy ani wprowadzać do prawa krajowego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie, w tym przepisów mniej lub bardziej rygorystycznych, które zapewniałyby inny poziom ochrony konsumenta.

Artykuł 2

Zakres stosowania

1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do imprez turystycznych, z wyjątkiem art. 17, oraz do powiązanych usług turystycznych, z wyjątkiem art. 4–14 oraz art. 18, w przypadku gdy są one oferowane do sprzedaży lub sprzedawane przez przedsiębiorców podróżnym.

2. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do:
- a) imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych trwających krócej niż 24 godziny, chyba że obejmują one nocleg;
  - aa) oferowania imprez turystycznych lub ułatwiania zamawiania powiązanych usług turystycznych na zasadach niekomercyjnych:
    - jedynie ograniczonej grupie podróżnych; oraz
    - nie częściej niż okazjonalnie;
  - c) imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych zakupywanych na podstawie umowy ogólnej o organizację podróży służbowej zawieranej między przedsiębiorcą a inną osobą fizyczną lub prawną działającą w celach związanych z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub zawodową.
3. Niniejsza dyrektywa nie narusza ogólnych krajowych przepisów prawa zobowiązań dotyczących ważności, zawierania lub skutków umowy, o ile ogólne aspekty prawa zobowiązań nie są regulowane niniejszą dyrektywą.

Artykuł 3

Definicje

Na potrzeby niniejszej dyrektywy zastosowanie mają następujące definicje:

- (1) „usługa turystyczna” oznacza:
- a) przewóz pasażerów,
  - b) zakwaterowanie do celów innych niż pobytowe, niebędące nieodzownym elementem przewozu pasażerów;

- c) wynajem samochodów lub innych pojazdów silnikowych w rozumieniu art. 3 pkt 11 dyrektywy 2007/46/WE¹⁵ lub motocykli wymagających prawa jazdy kategorii A zgodnie z art. 4 ust. 3 lit. c) dyrektywy 2006/126/WE¹⁶;
  - d) każdą inną usługę dla turystów, która nie jest nieodłączną częścią usługi turystycznej w rozumieniu lit. a), b) i c);
- (2) „ impreza turystyczna ” oznacza połączenie co najmniej dwóch różnych rodzajów usług turystycznych na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji, jeżeli:
- a) usługi te zostały połączone przez jednego przedsiębiorcę, w tym na prośbę podróżnego lub zgodnie z jego wyborem, zanim zawarto jedną umowę na wszystkie usługi; lub
  - b) niezależnie od tego, czy zawarto oddzielne umowy z indywidualnymi dostawcami usług turystycznych, usługi te:
    - (i) są nabywane w jednym punkcie sprzedaży i wybierane, zanim podróżny zgodzi się dokonać zapłaty,
    - (ii) są oferowane lub sprzedawane po cenie obejmującej wszystkie usługi lub cenie całkowitej, lub gdy taką ceną obciążany jest nabywca,
    - (iii) są reklamowane lub sprzedawane pod pojęciem „ imprezy turystycznej ” lub podobnym,

---

¹⁵ Dz.U. ... „pojazd silnikowy” oznacza napędzany mechanicznie pojazd, który porusza się dzięki własnemu napędowi, mający co najmniej cztery koła, kompletny, skompletowany lub niekompletny, o maksymalnej prędkości projektowej przekraczającej 25 km/h;

¹⁶ Dz.U. ...

- (iv) są łączone po zawarciu umowy, na podstawie której przedsiębiorca uprawnia podróżnego do dokonania wyboru spośród różnych rodzajów usług turystycznych,
- (v) są nabywane od oddzielnych przedsiębiorców za pośrednictwem powiązanych internetowych procesów rezerwacji, podczas których nazwisko podróżnego, szczegółowe dane dotyczące płatności oraz adres poczty elektronicznej są przekazywane przez przedsiębiorcę, z którym zawiera się pierwszą umowę, innemu przedsiębiorcy lub innym przedsiębiorcom, a umowa z tym innym przedsiębiorcą lub innymi przedsiębiorcami jest zawierana nie później niż 24 godziny po potwierdzeniu pierwszej usługi turystycznej.

Połączenie usług turystycznych, w przypadku którego nie więcej niż jeden rodzaj usługi turystycznej, o której mowa w pkt 1 lit. a), b) lub c), zostaje połączony z co najmniej jedną usługą dla turystów, o której mowa w pkt 1 lit. d), nie jest imprezą turystyczną, jeżeli usługi, o których mowa w pkt 1 lit. d):

– nie stanowią znacznej części wartości tego połączenia, nie są reklamowane jako ważny element tego połączenia ani nie stanowią ich ważnego elementu z innych względów;

– lub zostały wybrane i zakupione dopiero po rozpoczęciu realizacji usługi turystycznej w rozumieniu pkt 1 lit. a), b) lub c);

- (3) „umowa o imprezę turystyczną” oznacza umowę o imprezę turystyczną jako całość lub, jeżeli impreza turystyczna jest realizowana na podstawie różnych umów, wszystkie umowy obejmujące usługi uwzględnione w tej imprezie turystycznej;
- (4) „rozpoczęcie imprezy turystycznej” oznacza rozpoczęcie realizacji usług turystycznych objętych imprezą turystyczną;

(5) „powiązane usługi turystyczne” oznaczają co najmniej dwa różne rodzaje usług turystycznych nabytych na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji, niestanowiących imprezy turystycznej w rozumieniu pkt 2 lit. b), prowadzących do zawarcia odrębnych umów z poszczególnymi dostawcami usług turystycznych, jeżeli przedsiębiorca ułatwia:

- a) podróżnym przy okazji jednej wizyty lub jednego kontaktu z jego punktem sprzedaży dokonanie oddzielnego wyboru i oddzielnej płatności za każdą usługę turystyczną, lub
- b) w sposób ukierunkowany zamówienie co najmniej jednej dodatkowej usługi turystycznej u innego przedsiębiorcy i jeśli umowa z takim innym przedsiębiorcą zostanie zawarta nie później niż 24 godziny po potwierdzeniu pierwszej usługi turystycznej.

W przypadku zakupywania nie więcej niż jednego rodzaju usług turystycznych, o których mowa w pkt 1 lit. a), b) lub c) i zakupywania co najmniej jednego rodzaju usług turystycznych, o których mowa w pkt 1 lit. d), nie stanowią one powiązanych usług turystycznych, jeżeli te ostatnie usługi nie stanowią znaczącej części łącznej wartości usług i nie są reklamowane jako zasadniczy element danego połączenia ani w inny sposób nie stanowią zasadniczego elementu tego połączenia;

(6) „podróżny” oznacza każdą osobę, która dąży do zawarcia umowy lub jest uprawniona do podróżowania na podstawie umowy zawartej w zakresie stosowania niniejszej dyrektywy;

- (7) „przedsiębiorca” oznacza każdą osobę fizyczną lub każdą osobę prawną, niezależnie od tego, czy jest to podmiot publiczny czy prywatny, która działa – w tym również za pośrednictwem każdej innej osoby działającej w jej imieniu lub na jej rzecz – w celach związanych z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wykonywaniem wolnego zawodu, w związku z umowami objętymi zakresem niniejszej dyrektywy, występując w charakterze organizatora, sprzedawcy detalicznego, przedsiębiorcy ułatwiającego zakup powiązanej usługi turystycznej lub w charakterze dostawcy usług turystycznych;
- (8) „organizator” oznacza przedsiębiorcę, który łączy i sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne w rozumieniu pkt 2, bezpośrednio lub za pośrednictwem innego przedsiębiorcy bądź razem z innym przedsiębiorcą, lub też przedsiębiorcę, który przekazuje dane podróznego innemu przedsiębiorcy zgodnie z pkt 2 lit. b ppkt (v);
- (9) „sprzedawca detaliczny” oznacza przedsiębiorcę innego niż organizator, który sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne łączone przez organizatora;
- (9a) „prowadzenie przedsiębiorstwa” oznacza prowadzenie przedsiębiorstwa, o którym mowa w art. 4 pkt 5 dyrektywy 2006/123/WE¹⁷;
- (10) „trwały nośnik” oznacza każde urządzenie umożliwiające podróżnemu lub przedsiębiorcy przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście, w sposób, który daje mu do nich dostęp w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i pozwalające na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;

---

¹⁷ Dz.U. ...

- (11) „nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności” oznaczają sytuację poza kontrolą strony powołującej się na taką sytuację, której konsekwencji nie można było uniknąć, nawet gdyby podjęto wszelkie racjonalne działania;
- (12) „niezgodność” oznacza brak realizacji lub niewłaściwą realizację usług turystycznych zawartych w imprezie turystycznej;
- (12a) „małoletni” oznacza każdą osobę w wieku poniżej 18 lat;
- (12b) „punkt sprzedaży” oznacza wszelkie miejsca prowadzenia działalności detalicznej, ruchome lub stałe, jak również internetowe strony sprzedaży detalicznej lub podobne punkty sprzedaży online, z uwzględnieniem przypadków, gdy internetowe strony sprzedaży detalicznej lub punkty sprzedaży online przedstawiane są podróznym jako jeden punkt obsługi, w tym usługa dostępna telefonicznie;
- (12c) „przewóz do kraju” oznacza powrót podróżnego do miejsca wyjazdu lub do innego miejsca uzgodnionego przez strony.

Rozdział II

Obowiązek poinformowania oraz treść umowy o imprezę turystyczną

Artykuł 4

Informacje przed zawarciem umowy

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby – zanim podróżny zwiąże się jakąkolwiek umową o imprezę turystyczną lub jakąkolwiek ofertą w tym zakresie – organizator oraz, w przypadku gdy impreza turystyczna jest sprzedawana za pośrednictwem sprzedawcy detalicznego, sprzedawca detaliczny udostępniłi podróżnemu standardową informację zgodną ze stosownym szablonem przedstawionym w załączniku Ia część A lub B oraz następujące informacje, jeśli mają one zastosowanie do przedmiotowej imprezy turystycznej:
  - a) najważniejsze właściwości usług turystycznych:
    - (i) miejsce(-a) docelowe podróży, trasa i czas pobytu wraz z datami oraz – w przypadku gdy impreza turystyczna obejmuje zakwaterowanie – liczbę noclegów objętych daną usługą;
    - (ii) środki, właściwości i kategorie transportu, punkty, daty i czas wyjazdu i powrotu, czas trwania i miejsce postojów oraz połączenia komunikacyjne.

Jeżeli dokładny czas nie został jeszcze określony, przedsiębiorca informuje podróżnego o przybliżonym czasie wyjazdu i powrotu;

- (iii) miejsce, najważniejsze właściwości oraz – w stosownych przypadkach – kategorię turystyczną zakwaterowania zgodnie z przepisami danego państwa docelowego;
- (iv) wyżywienie;
- (v) zwiedzanie, wycieczki lub inne usługi uwzględnione w ogólnej cenie uzgodnionej dla danej imprezy turystycznej;
- (va) jeśli nie wynika to jasno z kontekstu – informację o tym, czy jakiegokolwiek usługi turystyczne będą świadczone podróżnemu w grupie, a jeśli tak, to – gdy jest to możliwe – informację o przybliżonej liczebności grupy;
- (vi) w przypadku gdy skorzystanie przez podróżnego z innych usług turystycznych zależy od skutecznej komunikacji ustnej – język, w jakim usługi te będą realizowane; oraz
- (vii) informację o tym, czy dana podróż lub wakacje są generalnie odpowiednie dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej, a na wniosek podróżnego – dokładne informacje na temat dostosowania danej podróży lub wakacji do potrzeb tego podróżnego;

- b) nazwę handlową i adres geograficzny organizatora oraz, w stosownych przypadkach, sprzedawcy detalicznego, a także ich numer telefonu i, w stosownych przypadkach, adres poczty elektronicznej;
- c) łączną cenę imprezy turystycznej, łącznie z podatkami oraz, w razie potrzeby, wszelkie dodatkowe opłaty i inne koszty, lub – jeżeli koszty te nie mogą być w sposób racjonalny obliczone przed zawarciem umowy – informację o rodzaju dodatkowych kosztów, którymi jeszcze może zostać obciążony podróżny;
- d) ustalenia dotyczące płatności, w tym wszelkie kwoty lub procentową wartość ceny, które muszą być zapłacone jako zaliczka, oraz harmonogram płatności pozostałej kwoty, lub gwarancje finansowe, które muszą zostać uiszczone lub przedstawione przez podróżnego;
- e) minimalną liczbę osób wymaganych do realizacji imprezy turystycznej, a także informację o terminie, o którym mowa w art. 10 ust. 3 lit. a), przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, w którym można rozwiązać umowę w przypadku nieosiągnięcia tej minimalnej liczby osób;
- f) ogólne informacje o wymogach paszportowych i wizowych, w tym o przybliżonych okresach oczekiwania na wizy oraz informacje o formalnościach związanych z opieką zdrowotną w państwie docelowym;

- ga) informację o tym, że podróżny może rozwiązać umowę w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej za uzasadnioną opłatą, zgodnie z art. 10 ust. 1, oraz – tam gdzie ma to zastosowanie – informację o standardowych opłatach pobieranych przez organizatora;
- fa) informacje o dobrowolnym lub obowiązkowym ubezpieczeniu na pokrycie kosztów odstąpienia podróżnego od umowy lub kosztów pomocy, w tym kosztów powrotu do kraju w razie wypadku, choroby lub śmierci.

W przypadku umów zawieranych przez telefon organizator dostarcza podróżnemu standardowych informacji określonych w załączniku Ia część A i informacji zgodnych z wymogami określonymi w lit. a)–fa) niniejszego ustępu.

- 1a. W odniesieniu do imprez turystycznych zdefiniowanych w art. 3 ust. 2 lit. b) pkt (v) organizator i sprzedawca, którym przekazywane są dane, z osobna zapewniają podróżnemu – przed związaniem podróżnego jakkolwiek umową lub powiązaną ofertą – informacje wymienione w ust. 1 lit. a)–fa) w zakresie, w jakim jest to istotne dla danych usług turystycznych, które oferują. Organizator musi jednocześnie przedstawić informacje określone w załączniku Ia część C.
- 2. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 1a, muszą być przedstawione w sposób jasny, zrozumiały i widoczny. W przypadku gdy informacje takie podawane są w formie pisemnej, muszą być czytelne.

Artykuł 5

Wiążący charakter informacji podawanych przed zawarciem umowy o imprezę turystyczną oraz zawarcie umowy o imprezę turystyczną

1. Państwa członkowskie zapewniają, by informacje przekazywane podróżnemu zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a), c), d), e) i ga) stanowiły integralną część umowy o imprezę turystyczną i nie mogły zostać zmienione, chyba że umawiające się strony wyraźnie zgodzą się na taką zmianę. Wszystkie zmiany informacji udzielonych przed zawarciem umowy są przekazywane podróżnemu w sposób wyraźny i widoczny przed zawarciem umowy.
2. Jeżeli informacje dotyczące dodatkowych opłat lub innych kosztów, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. c), nie zostały udostępnione przed zawarciem umowy, podróżny nie ponosi tych opłat ani innych kosztów.

Artykuł 6

Treść umowy o imprezę turystyczną i dokumenty, które należy dostarczyć przed rozpoczęciem imprezy turystycznej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby umowy o imprezę turystyczną były redagowane w prostym i zrozumiałym języku oraz aby – o ile sporządzono je w formie pisemnej – były czytelne. W chwili zawierania umowy lub bez zbędnej zwłoki tuż po tym fakcie organizator lub sprzedawca detaliczny przekazuje podróżnemu na trwałym nośniku kopię umowy lub jej potwierdzenie. Podróżny może wystąpić o kopię na papierze, jeżeli umowa została zawarta w obecności organizatora lub sprzedawcy detalicznego. W przypadku umów zawieranych na odległość podróżny otrzymuje umowę na papierze lub, jeżeli wyrazi na to zgodę, na innym trwałym nośniku.

2. Umowa lub potwierdzenie umowy zawiera pełen tekst umowy, w tym wszystkie informacje, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. a)–ga), oraz następujące informacje:
- a) specjalne wymagania podróznego, które organizator zaakceptował;
  - b) informacje o tym, że organizator jest:
    - (i) odpowiedzialny za właściwe wykonanie wszystkich usług turystycznych przewidzianych w umowie, oraz
    - (ii) zobowiązany do udzielenia pomocy, jeżeli podróżny znalazł się w trudnej sytuacji w myśl art. 14;
  - ba) nazwę podmiotu udzielającego ochrony na wypadek niewypłacalności i jego dane kontaktowe, w tym adres geograficzny;
  - c) nazwę, adres, numer telefonu, adres poczty elektronicznej oraz – w stosownych przypadkach – numer faksu miejscowego przedstawiciela organizatora, dane punktu kontaktowego lub numer awaryjny, które pozwolą podróżnemu szybko skontaktować się z organizatorem i skutecznie z nim porozumieć, by zwrócić się o pomoc w trudnościach lub złożyć skargę z powodu jakichkolwiek niezgodności stwierdzonych w trakcie realizacji imprezy turystycznej;

- ca) informację o tym, że podróżny ma obowiązek poinformować o niezgodnościach stwierdzonych w trakcie realizacji imprezy turystycznej zgodnie z art. 11 ust. 1a;
- f) jeżeli na podstawie umowy dotyczącej imprezy turystycznej obejmującej zakwaterowanie podróżują małoletni, którym nie towarzyszy jedno z rodziców ani inna upoważniona osoba – informacje umożliwiające bezpośredni kontakt z daną osobą małoletnią lub z osobą odpowiedzialną w miejscu pobytu danej osoby małoletniej;
- g) informacje na temat dostępnych wewnętrznych procedur rozpatrywania skarg oraz na temat alternatywnych mechanizmów rozstrzygania sporów (ADR) zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE oraz – w stosownych przypadkach – na temat podmiotów ADR, które mają zastosowanie do przedsiębiorcy, oraz na temat platformy internetowego rozstrzygania sporów zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 524/2013;
- h) informacje dotyczące prawa do przeniesienia przez podróżnego umowy na innego podróżnego zgodnie z art. 7.

2a. W odniesieniu do imprez turystycznych zdefiniowanych w art. 3 pkt 2 lit. b) ppkt (v), przedsiębiorca, któremu dane są przekazywane, informuje organizatora o zawarciu umowy prowadzącej do utworzenia imprezy. Dostarcza on organizatorowi informacji niezbędnych do tego, by mógł wypełnić swoje obowiązki.

Niezwłocznie po otrzymaniu informacji, że impreza turystyczna została utworzona, organizator przekazuje podróżnemu na trwałym nośniku informacje, o których mowa w ust. 2 lit. a)–h).

3. Informacje, o których mowa w ust. 2 i 2a, muszą być przedstawione w sposób jasny, zrozumiały i widoczny.
4. W odpowiednim czasie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej organizator dostarcza podróżnemu niezbędne poświadczenia, talony lub bilety oraz informacje o planowanych godzinach wyjazdu i – w stosownych przypadkach – terminu odprawy, a także planowanych godzinach przystanków pośrednich, połączeń transportowych i przyjazdu.

Artykuł 6a

Ciężar dowodu

Ciężar dowodu w zakresie spełnienia wymogów informacyjnych określonych w niniejszym rozdziale spoczywa na przedsiębiorcy.

Rozdział III

Zmiany w umowie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej

Artykuł 7

Przeniesienie umowy na innego podróżnego

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby podróżny, po złożeniu organizatorowi – przed rozpoczęciem imprezy turystycznej – odpowiednio wczesnego powiadomienia na trwałym nośniku, mógł przenieść umowę na osobę, która spełnia wszystkie warunki mające zastosowanie do danej umowy. Powiadomienie złożone nie później niż siedem dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w każdym wypadku uważa się za odpowiednio wczesne.
2. Osoba przenosząca umowę i osoba przejmująca umowę są wspólnie i solidarnie odpowiedzialne za zapłatę należnego salda i wszelkich dodatkowych opłat lub innych kosztów wynikających z przeniesienia. Organizator informuje osobę przenoszącą umowę o faktycznych kosztach przeniesienia. Koszty te są uzasadnione i nie przekraczają rzeczywistych kosztów ponoszonych przez organizatora w wyniku przeniesienia umowy.
- 2a. Dostarczenie dowodów poświadczających dodatkowe opłaty lub inne koszty wynikające z przeniesienia umowy należy do organizatora.

Artykuł 8

Zmiana ceny

1. Państwa członkowskie zapewniają, by po zawarciu umowy wzrost cen był możliwy jedynie wtedy, gdy w umowie wyraźnie zastrzeżono taką możliwość, oraz gdy zamieszczono w niej informację o tym, że podróżny ma prawo do obniżenia ceny zgodnie z ust. 4. W takim przypadku w umowie zawiera się informację, w jaki sposób mają być obliczane zmiany cen. Wzrost cen jest możliwy wyłącznie jako bezpośredni skutek zmian:
  - a) ceny usług przewozów pasażerskich w wyniku zmian kosztów paliwa lub innych źródeł zasilania;
  - b) poziomu podatków lub opłat z związku z wliczonymi do imprezy turystycznej usługami turystycznymi, nałożonych przez osoby trzecie, które nie są bezpośrednio zaangażowane w realizację imprezy turystycznej, w tym podatków turystycznych, opłat lotniskowych lub opłaty za wejście na pokład i zejście na ląd w portach oraz na lotniskach, lub
  - c) kursów wymiany związanych z imprezą turystyczną.
2. Jeżeli wzrost cen, o którym mowa w ust. 1, przekracza 8 % ceny imprezy turystycznej, stosuje się art. 9 ust. 2 i 4.
3. Niezależnie od jego zakresu, wzrost cen jest możliwy jedynie wtedy, gdy organizator powiadamia o nim podróżnego w sposób jasny i zrozumiały na trwałym nośniku najpóźniej 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, załączając uzasadnienie i obliczenia.

4. Jeżeli umowa przewiduje możliwość wzrostu ceny, podróżny ma prawo do obniżki ceny odpowiadającej obniżeniu kosztów, o których mowa w ust. 1 lit. a), b) i c), które nastąpiło po zawarciu umowy i przed rozpoczęciem imprezy.
5. W przypadku obniżenia ceny organizator ma prawo do odjęcia faktycznych kosztów administracyjnych od zwrotu należnego podróżnemu. Na wniosek podróżnego organizator musi udowodnić poniesienie tych kosztów administracyjnych.

Artykuł 9

Zmiana innych warunków umowy

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby przed rozpoczęciem imprezy turystycznej organizator nie zmienił jednostronnie warunków umowy innych niż cena zgodnie z art. 8, chyba że:
  - a) organizator zastrzegł to prawo w umowie;
  - b) zmiana jest nieznaczna; oraz
  - c) organizator informuje podróżnego o zmianie w sposób jasny, zrozumiały i wyraźnie widoczny, na trwałym nośniku.

2. Jeżeli przed rozpoczęciem imprezy turystycznej organizator jest zmuszony do dokonania znaczącej zmiany jednej z głównych właściwości usług turystycznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. a), lub specjalnych wymagań, o których mowa w art. 6 ust. 2 lit. a), lub też podnieść cenę o więcej niż 8 % zgodnie z art. 8 ust. 2, podróżny może w rozsądnym terminie określonym przez organizatora:

- a) zaakceptować proponowaną zmianę, lub
- b) rozwiązać umowę bez ponoszenia żadnych opłat za jej rozwiązanie.

Jeśli podróżny wybierze rozwiązanie umowy, może zaakceptować zastępczą imprezę turystyczną, jeśli organizator taką oferuje, w miarę możliwości o tej samej lub wyższej jakości.

2a. Organizator bez zbędnej zwłoki w sposób jasny, zrozumiały i widoczny informuje podróżnego na trwałym nośniku o:

- a) proponowanych zmianach, o których mowa w ust. 2, i – w stosownych przypadkach zgodnie z ust. 3 – o ich wpływie na cenę imprezy turystycznej,
- b) rozsądnym terminie, w którym podróżny musi poinformować organizatora o swojej decyzji zgodnie z ust. 2, oraz
- c) skutkach dla podróżnego, jeżeli nie odpowie w tym terminie, zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym, oraz
- d) w stosownych przypadkach, oferowanej imprezie zastępczej oraz jej cenie.

3. Jeżeli zmiany umowy lub zastępcza impreza turystyczna, o których mowa w ust. 2, prowadzą do obniżenia jakości lub kosztów imprezy turystycznej, podróżny jest uprawniony do otrzymania stosownej obniżki ceny.
4. Jeżeli umowa zostanie rozwiązana zgodnie z ust. 2 lit. b), a podróżny nie akceptuje zastępczej imprezy turystycznej, organizator bez zbędnej zwłoki, a w każdym przypadku nie później niż w ciągu 14 dni od rozwiązania umowy, zwraca wszystkie płatności otrzymane od podróżnego. Zastosowanie ma odpowiednio art. 12 ust. 2, 3, 4, 5 i 6.

Artykuł 10

Rozwiązanie umowy oraz prawo do rezygnacji przed rozpoczęciem imprezy turystycznej

1. Państwa członkowskie zapewniają podróżnemu możliwość rozwiązania umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. W przypadku gdy podróżny rozwiąże umowę na mocy niniejszego ustępu, może być zobowiązany do zapłacenia odpowiedniej i możliwej do uzasadnienia opłaty za rozwiązanie na rzecz organizatora. W umowie można określić rozsądne standardowe opłaty za rozwiązanie umowy w zależności od terminu rozwiązania przed rozpoczęciem imprezy turystycznej oraz spodziewanych oszczędności, jak również wpływów z alternatywnej realizacji usługi turystycznej. W przypadku braku standardowych opłat za rozwiązanie wysokość opłaty za rozwiązanie odpowiada cenie imprezy turystycznej pomniejszonej o oszczędności i wpływy z alternatywnej realizacji usługi turystycznej. Na wniosek podróżnego organizator przedstawia uzasadnienie wysokości opłat za rozwiązanie.

2. Po zawarciu umowy o imprezę turystyczną podróżny ma prawo do rozwiązania umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bez ponoszenia żadnej opłaty za rozwiązanie w przypadku nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności występujących w miejscu docelowym lub jego najbliższym sąsiedztwie, które to okoliczności w znacznym stopniu wpływają na imprezę turystyczną lub które w znacznym stopniu wpływają na przewóz pasażerów do miejsca docelowego. W przypadku rozwiązania umowy na mocy niniejszego ustępu podróżny jest uprawniony do pełnego zwrotu wszelkich dokonanych płatności, ale nie ma prawa do dodatkowej rekompensaty.
3. Organizator może rozwiązać umowę i udzielić podróżnemu pełnego zwrotu wszelkich płatności dokonanych na poczet danej imprezy turystycznej, ale nie jest odpowiedzialny za dodatkową rekompensatę, jeżeli:
  - a) liczba osób, które zgłosiły się do udziału w imprezie turystycznej, jest mniejsza niż minimalna liczba podana w umowie, a organizator powiadamia podróżnego o rozwiązaniu umowy w terminie określonym w umowie, lecz nie później niż:

- (i) 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w przypadku podróży trwających ponad sześć dni;
  - (ii) 7 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w przypadku podróży trwających od dwóch do sześciu dni;
  - (iii) 48 godzin przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w przypadku podróży jednodniowych;
- lub

- b) organizator nie ma możliwości zrealizowania umowy z powodu nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności i powiadamia podróżnego o rozwiązaniu umowy bez zbędnej zwłoki przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.

4. Organizator dokonuje wszelkich zwrotów wymaganych na mocy ust. 2 i 3 lub w odniesieniu do ust. 1 zwraca wszelkie płatności, jakich podróżny dokonał na poczet danej imprezy turystycznej, pomniejszone o odpowiednią opłatę za rozwiązanie umowy. Takie zwroty lub zwroty opłat na rzecz podróżnego dokonywane są bez zbędnej zwłoki, a w każdym razie nie później niż w ciągu czternastu dni.
5. W odniesieniu do umów zawieranych na odległość państwa członkowskie mogą przewidzieć w swoim prawie krajowym, że podróżny ma prawo odstąpić od umowy w ciągu 14 dni bez podawania przyczyn.

Rozdział IV Realizacja imprezy turystycznej

Artykuł 11

Odpowiedzialność za realizację imprezy turystycznej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby organizator ponosił odpowiedzialność za realizację usług turystycznych objętych umową, bez względu na to, czy usługi te mają być zrealizowane przez organizatora, czy też przez innych dostawców usług.

Państwa członkowskie mogą utrzymać w swoim prawie krajowym lub wprowadzić do niego przepisy, na mocy których sprzedawca detaliczny również będzie odpowiedzialny za realizację imprezy turystycznej. W takim przypadku wszelkie przepisy mające zastosowanie do organizatora na mocy art. 6 oraz rozdziałów III, IV i V mają zastosowanie również do sprzedawcy detalicznego.

- 1a. Podróżny bez zbędnej zwłoki – z uwzględnieniem zaistniałych warunków – informuje organizatora o wszelkich niezgodnościach stwierdzonych przez niego w trakcie realizacji imprezy turystycznej objętej umową.

2. Jeżeli którakolwiek z usług turystycznych nie jest realizowana zgodnie z umową, organizator usuwa niezgodność, chyba że:
- a) jest to niemożliwe, lub
  - b) wiąże się to z kosztami, które są niewspółmiernie wysokie w stosunku do zakresu niezgodności i wartości usług turystycznych, których one dotyczą.

Jeśli organizator, zgodnie z akapitem pierwszym lit. a) lub lit. b) nie zaradzi niezgodności, zastosowanie ma art. 12.

- 2a. Bez uszczerbku dla wyjątków wymienionych w ust. 2, jeżeli organizator nie zaradzi niezgodności w rozsądnym terminie wyznaczonym przez podróżnego, podróżny może dokonać tego osobiście i wystąpić o zwrot poniesionych niezbędnych kosztów. Podróżny nie jest zobowiązany do określenia terminu, jeśli organizator odmówi zaradzenia niezgodności lub gdy wymagane są natychmiastowe środki zaradcze.
3. Jeżeli znaczna część usług nie może zostać zrealizowana zgodnie z umową, organizator, nie pobierając żadnych dodatkowych opłat od podróżnego, oferuje odpowiednie rozwiązania alternatywne, tam, gdzie to możliwe, o jakości przewidzianej w umowie lub wyższej, na potrzeby kontynuacji imprezy turystycznej; dotyczy to również sytuacji, w których powrót podróżnego do miejsca wyjazdu nie został zapewniony zgodnie z umową.

Jeśli proponowane rozwiązania alternatywne dają w rezultacie imprezę turystyczną o jakości niższej niż przewidziana w umowie, organizator przyznaje podróżnemu odpowiednią obniżkę ceny.

Podróżny może odrzucić proponowane rozwiązania alternatywne tylko wtedy, gdy nie są one porównywalne z tym, co zostało uzgodnione w umowie, lub jeżeli proponowana obniżka ceny jest nieodpowiednia.

4. W przypadku gdy niezgodności w znaczący sposób wpływają na realizację imprezy turystycznej, a organizator nie zdołał temu zaradzić w rozsądnym terminie wyznaczonym przez podróżnego, podróżny może rozwiązać umowę bez ponoszenia dodatkowych kosztów oraz – w stosownych przypadkach – wystąpić o obniżkę ceny oraz o rekompensatę za poniesione szkody zgodnie z art. 12.

Jeżeli niemożliwe jest przedstawienie alternatywnych rozwiązań lub podróżny odrzuca proponowane alternatywne ustalenia zgodnie z ust. 3, w stosownych przypadkach podróżny jest uprawniony do obniżki ceny i rekompensaty za poniesione szkody, zgodnie z art. 12, również bez wypowiedzenia umowy.

Jeżeli dana impreza turystyczna obejmuje przewóz pasażerów, organizator w obu przypadkach dodatkowo zapewnia powrót podróżnego do kraju równoważnym środkiem transportu bez zbędnej zwłoki i bez dodatkowych kosztów.

5. Jeśli niemożliwe jest zapewnienie powrotu podróżnego zgodnie z umową z uwagi na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności, organizator ponosi koszty niezbędnego zakwaterowania, w miarę możliwości o równoważnej kategorii, do trzech nocy na jednego podróżnego. Jeżeli prawodawstwo unijne dotyczące praw pasażerów danego środka transportu przewiduje dłuższe okresy na powrót podróżnego, te okresy mają zastosowanie.
6. Ograniczenie kosztów, o którym mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, nie ma zastosowania w przypadku osób o ograniczonej sprawności ruchowej, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 1107/2006, oraz wszelkich osób im towarzyszących, kobiet w ciąży i dzieci bez opieki, jak również osób wymagających szczególnej opieki medycznej, pod warunkiem że organizator został powiadomiony o ich szczególnych potrzebach co najmniej 48 godzin przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Organizator nie może powoływać się na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności w celu ograniczenia odpowiedzialności, o którym mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, jeżeli odpowiedni dostawca usług transportowych nie może powoływać się na takie okoliczności na podstawie obowiązujących przepisów Unii.

Artykuł 12

Obniżka ceny i rekompensata za poniesione szkody

1. Państwa członkowskie zapewniają, by podróżny miał prawo do odpowiedniego obniżenia ceny, chyba że organizator udowodni, że odpowiedzialność za te niezgodności można przypisać podróżnemu.

2. Podróżny jest uprawniony do otrzymania od organizatora rekompensaty za wszelkie szkody, których podróżny doznaje w wyniku jakiegokolwiek niezgodności. Podróżny otrzymuje rekompensatę bez zbędnej zwłoki.
3. Podróżny nie ma prawa do rekompensaty za szkody, jeżeli organizator udowodni, że niezgodność:
  - a) można przypisać podróżnemu,
  - b) można przypisać osobie trzeciej, niezwiązanej ze świadczeniem usług objętych umową, oraz jest nieprzewidywalna lub nieunikniona, lub
  - c) jest spowodowana nieuniknionymi i nadzwyczajnymi okolicznościami.
4. W zakresie, w jakim międzynarodowe konwencje wiążące Unię ograniczają zakres lub warunki, na jakich rekompensata powinna być wypłacona przez dostawcę świadczącego usługę, która jest częścią imprezy turystycznej, takie same ograniczenia stosuje się do organizatora. W zakresie, w jakim międzynarodowe konwencje niewiążące Unii ograniczają rekompensatę, jaka ma zostać wypłacona przez usługodawcę, państwa członkowskie mogą odpowiednio ograniczyć rekompensatę, jaka ma zostać wypłacona przez organizatora. W innych przypadkach umowa może ograniczyć rekompensatę, jaka ma zostać wypłacona przez organizatora, o ile ograniczenie to nie dotyczy uszkodzenia ciała lub szkody spowodowanej umyślnie lub w wyniku zaniedbania i wynosi nie mniej niż trzykrotność łącznej ceny imprezy turystycznej.
5. Wszelkie prawo do rekompensaty lub obniżenia ceny na mocy niniejszej dyrektywy nie narusza praw podróżnych na mocy rozporządzenia (WE) nr 261/2004, rozporządzenia (WE) nr 1371/2007, rozporządzenia (WE) nr 392/2009, rozporządzenia (UE) nr 1177/2010, rozporządzenia (UE) nr 181/2011 oraz na mocy konwencji międzynarodowych. Podróżni mają prawo do dochodzenia roszczeń na podstawie niniejszej dyrektywy oraz na mocy tych aktów prawnych. Rekompensata lub obniżka ceny przyznane na mocy niniejszej dyrektywy oraz rekompensata lub obniżka ceny przyznane na mocy innych aktów prawnych są odejmowane jedna od drugiej, aby uniknąć nadpłaty rekompensaty.

6. Okres przedawnienia w przypadku wnoszenia roszczeń na podstawie niniejszego artykułu nie może być krótszy niż dwa lata.

Artykuł 13

Możliwość skontaktowania się z organizatorem za pośrednictwem sprzedawcy detalicznego

Bez uszczerbku dla art. 11 ust. 1 akapit drugi państwa członkowskie zapewniają, aby podróżny mógł kierować wiadomości, wnioski lub skargi związane z realizacją imprezy turystycznej bezpośrednio do sprzedawcy detalicznego, za pośrednictwem którego podróż została nabyta. Sprzedawca detaliczny bez zbędnej zwłoki przekazuje te wiadomości, wnioski lub skargi organizatorowi. Na potrzeby zachowania zgodności z terminami lub okresami przedawnienia otrzymanie powiadomień przez sprzedawcę detalicznego uznaje się za otrzymanie przez organizatora.

Artykuł 14

Zobowiązanie do udzielenia pomocy

Państwa członkowskie zapewniają, by organizator bez zbędnej zwłoki udzielił odpowiedniej pomocy podróżnemu w trudnej sytuacji, w tym w okolicznościach określonych w art. 11 ust. 5, w szczególności poprzez:

- a) udzielenie odpowiednich informacji dotyczących usług zdrowotnych, władz lokalnych oraz pomocy konsularnej, i
- b) udzielenie podróżnemu pomocy w nawiązaniu komunikacji na odległość oraz w znalezieniu alternatywnych usług turystycznych.

Organizator może pobrać uzasadnioną opłatę z tytułu udzielenia takiej pomocy, jeśli sytuacja powstała w wyniku zaniedbania ze strony podróżnego lub jego umyślnego działania. Opłata ta w żadnym przypadku nie może przekraczać faktycznych kosztów poniesionych przez organizatora.

Rozdział V

Ochrona na wypadek niewypłacalności

Artykuł 15

Skuteczność i zakres ochrony na wypadek niewypłacalności

1. Państwa członkowskie zapewniają, by organizatorzy imprez turystycznych mający siedzibę na ich terytorium dawali gwarancję zwrotu wszystkich płatności dokonanych przez podróżnych w zakresie, w jakim dane usługi nie zostały zrealizowane w wyniku niewypłacalności organizatora. Jeżeli impreza obejmuje przewóz pasażerów, organizatorzy zapewniają również gwarancję powrotu podróżnych do kraju. Można zaoferować kontynuację podróży.

Organizatorzy niemający siedziby w jednym z państw członkowskich, którzy sprzedają lub oferują do sprzedaży imprezy turystyczne w jednym z państw członkowskich lub którzy za pomocą dowolnych środków kierują taką działalność do jednego z państw członkowskich, są zobowiązani do zapewnienia gwarancji zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego.

2. Gwarancja musi być skuteczna i obejmuje racjonalnie przewidywalne koszty. Obejmuje ona kwoty płatności poczynionych w imieniu podróżnych na poczet imprez turystycznych z uwzględnieniem długości czasu między wpłatami zaliczek i ostatecznych płatności a zakończeniem imprez turystycznych, jak również szacowany koszt powrotu do kraju w przypadku niewypłacalności organizatora.
- 2a. Ochrona organizatora przed niewypłacalnością obejmuje podróżnych niezależnie od ich miejsca zamieszkania, miejsca wyjazdu lub miejsca sprzedaży imprezy turystycznej oraz niezależnie od państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organizator lub podmiot zapewniający ochronę.

- 2b. Gdy realizacja pakietu jest zagrożona niewypłacalnością organizatora, gwarancja jest udostępniana bezpłatnie, aby zapewnić powrót do kraju lub – o ile będzie to konieczne – sfinansowanie zakwaterowania przed przewozem do kraju.
- 2c. W przypadku niezrealizowanych usług turystycznych na wniosek podróżnego bez zbędnej zwłoki udziela się zwrotów.

Artykuł 16

Wzajemne uznawanie ochrony na wypadek niewypłacalności i współpraca administracyjna

1. Państwa członkowskie uznają wymagania dotyczące krajowych przepisów transponujących art. 15 za spełnione w przypadku wszelkiej ochrony na wypadek niewypłacalności, jaką organizator przedstawi na mocy przepisów dotyczących prowadzenia przedsiębiorstwa obowiązujących w państwie członkowskim, które transponowało art. 15.
2. Państwa członkowskie wyznaczają centralne punkty kontaktowe ułatwiające współpracę administracyjną i nadzorowanie organizatorów, którzy prowadzą działalność w różnych państwach członkowskich. Przekazują one dane kontaktowe wyżej wymienionych punktów kontaktowych wszystkim pozostałym państwom członkowskim oraz Komisji.
3. Centralne punkty kontaktowe udostępniają sobie wzajemnie wszelkie niezbędne informacje na temat swoich krajowych wymogów ochrony na wypadek niewypłacalności oraz określają organ lub organy udzielające ochrony na wypadek niewypłacalności poszczególnym organizatorom mającym siedzibę na ich terytorium. Udzielają sobie wzajemnie dostępu do wszelkich dostępnych wykazów organizatorów, którzy spełniają ich obowiązki w zakresie ochrony na wypadek niewypłacalności. Każdy tego typu wykaz jest dostępny publicznie, w tym w wersji internetowej.

4. Jeśli państwo członkowskie ma wątpliwości co do ochrony danego organizatora na wypadek niewypłacalności, zwraca się o wyjaśnienia do państwa członkowskiego prowadzenia przedsiębiorstwa. Państwa członkowskie odpowiadają na zapytania innych państw członkowskich tak szybko, jak to możliwe, biorąc pod uwagę pilny charakter i złożoność kwestii. W każdym przypadku pierwszej odpowiedzi należy udzielić nie później niż w terminie 15 dni roboczych od otrzymania zapytania.

Rozdział VI

Powiązane usługi turystyczne

Artykuł 17

Ochrona na wypadek niewypłacalności oraz wymogi informacyjne w przypadku powiązanych usług turystycznych

0. Państwa członkowskie zapewniają, by przedsiębiorcy umożliwiający zamawianie powiązanych usług turystycznych w rozumieniu art. 3 pkt 5 zapewniali gwarancję zwrotu wszystkich płatności otrzymanych od podróżnych w zakresie, w jakim usługa turystyczna będąca częścią powiązanej usługi turystycznej nie zostanie zrealizowana w wyniku niewypłacalności przedsiębiorcy. Jeśli tacy przedsiębiorcy są stroną odpowiedzialną za przewóz pasażerów, gwarancja obejmuje również powrót podróżnych do kraju. Zastosowanie mają odpowiednio art. 15 ust. 1 akapit drugi, art. 15 ust. 2–2c oraz art. 16.
1. Zanim podróżny zostanie związany jakąkolwiek umową prowadzącą do powstania powiązanej usługi turystycznej lub jakichkolwiek równoważnych ofert, przedsiębiorca umożliwiający zamawianie powiązanych usług turystycznych, również w przypadku gdy przedsiębiorca ten nie prowadzi przedsiębiorstwa w danym państwie członkowskim, ale za pomocą dowolnych środków kieruje taką działalność do tego państwa członkowskiego, oświadcza w jasny i wyraźnie widoczny sposób, że:
- a) podróżnemu nie będą przysługiwały żadne prawa udzielone na mocy niniejszej dyrektywy wyłącznie podróżnym korzystającym z imprez turystycznych i że każdy usługodawca będzie ponosił wyłączną odpowiedzialność za prawidłową realizację swojej usługi wynikającej z umowy; oraz

b) podróźny będzie objęty ochroną na wypadek niewypłacalności zgodnie z ust. 0.

Aby spełnić wymogi niniejszego ustępu, przedsiębiorca wykorzystuje odpowiednią standardową informację zgodną ze stosownym szablonem przedstawionym w załączniku Ib, lub, jeżeli dany rodzaj powiązanych usług turystycznych nie wchodzi w zakres żadnego ze wspomnianych szablonów, przekazuje informacje zawarte w niniejszym ustępie.

2. W przypadku gdy przedsiębiorca umożliwiający zamawianie powiązanych usług turystycznych nie spełnił wymogów określonych w ust. 0 i 1 niniejszego artykułu, zastosowanie mają prawa i obowiązki określone w artykułach 7 i 10 oraz w rozdziale IV w odniesieniu do usług turystycznych zawartych w takich powiązanych usługach turystycznych.
3. Jeśli powiązana usługa turystyczna jest wynikiem umowy pomiędzy podróźnym a przedsiębiorcą, który nie jest przedsiębiorcą umożliwiającym zamawianie powiązanych usług turystycznych, przedsiębiorca ten informuje przedsiębiorcę, który umożliwił zamówienie powiązanej usługi turystycznej, o zawarciu odnośnej umowy.

Rozdział VII

Przepisy ogólne

Artykuł 18

Szczególne obowiązki sprzedawcy detalicznego, jeżeli organizator ma siedzibę poza EOG

Bez uszczerbku dla art. 11 ust. 1 akapit drugi, jeżeli organizator ma siedzibę poza EOG, sprzedawca detaliczny mający siedzibę w państwie członkowskim podlega obowiązkom określonym dla organizatorów w rozdziałach IV i V, chyba że sprzedawca ten dostarczy dowodów na to, że organizator spełnia warunki zawarte w rozdziałach IV i V.

Artykuł 19

Odpowiedzialność za błędy w rezerwacji

Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorca ponosił odpowiedzialność za wszelkie błędy spowodowane usterkami technicznymi systemu rezerwacji, który można mu przypisać, oraz, w przypadku gdy przedsiębiorca zgodził się zająć rezerwacją imprezy turystycznej lub usług turystycznych będących częścią powiązanych usług turystycznych, za błędy powstałe podczas procesu rezerwacji.

Przedsiębiorca nie ponosi odpowiedzialności za błędy w rezerwacji, za które odpowiedzialność można przypisać podróżnemu lub które zostały popełnione w wyniku nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności.

Artykuł 20

Prawo dochodzenia roszczeń

W przypadkach gdy organizator lub, zgodnie z art. 11 ust. 1 akapit drugi lub art. 18, sprzedawca detaliczny płaci rekompensatę, przyznaje obniżkę ceny lub wypełnia inne zobowiązania nałożone na niego na mocy niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie zapewniają, by organizator lub sprzedawca detaliczny miał prawo do dochodzenia odszkodowania od jakiegokolwiek osoby trzeciej, która przyczyniła się do zdarzenia, które skutkuje rekompensatą, obniżką ceny lub innym zobowiązaniem.

Artykuł 21

Bezwzględnie wiążący charakter dyrektywy

1. Oświadczenie organizatora imprezy turystycznej lub przedsiębiorcy umożliwiającego zamawianie powiązanych usług turystycznych, że działa wyłącznie jako podmiot świadczący usługę turystyczną, jako pośrednik lub w jakikolwiek inny sposób, lub że impreza turystyczna lub powiązana usługa turystyczna w rozumieniu niniejszej dyrektywy nie stanowi imprezy turystycznej lub powiązanej usługi turystycznej, nie zwalnia tego przedsiębiorcy z obowiązków nałożonych na niego na mocy niniejszej dyrektywy.
2. Podróżni nie mogą zrzekać się praw przyznanych im na mocy środków krajowych transponujących niniejszą dyrektywę.
3. Wszelkie porozumienia umowne lub oświadczenia podróżnego, które bezpośrednio lub pośrednio uchylają lub ograniczają prawa przyznane podróżnemu na podstawie niniejszej dyrektywy lub mają na celu obejście stosowania niniejszej dyrektywy, nie są wiążące dla podróżnego.

Artykuł 22

Egzekwowanie

Państwa członkowskie zapewniają odpowiednie i skuteczne środki zapewniające przestrzeganie niniejszej dyrektywy.

Artykuł 23

Sankcje

Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie do naruszeń przepisów krajowych przyjętych na mocy niniejszej dyrektywy i podejmują wszelkie środki niezbędne do zapewnienia ich wykonania. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Artykuł 24

Sprawozdanie Komisji i przegląd

Najpóźniej [3 lata po wejściu w życie niniejszej dyrektywy] Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie ze stosowania przepisów niniejszej dyrektywy do rezerwacji za pomocą internetu dokonywanych w różnych punktach sprzedaży i kwalifikowania takich rezerwacji jako imprez turystycznych, powiązanych usług turystycznych lub pojedynczych usług turystycznych, w szczególności zaś ze stosowania art. 3 pkt 2 lit. b) ppkt (v) i z tego, czy właściwa jest korekta lub rozszerzenie zamieszczonej tam definicji.

Najpóźniej [5 lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy] Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie ogólne sprawozdanie z jej stosowania.

W razie konieczności do obydwu tych sprawozdań załącza się wnioski ustawodawcze.

Artykuł 25

Zmiana rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 oraz dyrektywy 2011/83/UE

1. W załączniku do rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁸ pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady .../.../UE¹⁹.”

2. Art. 3 ust. 3 lit. g) dyrektywy 2011/83/UE otrzymuje brzmienie

„g) o imprezę turystyczną w rozumieniu art. 3 pkt 2 dyrektywy .../.../UE Parlamentu Europejskiego i Rady.

Art. 6 ust. 7, art. 8 ust. 2 i 6, art. 19, art. 21 oraz art. 22 niniejszej dyrektywy stosuje się odpowiednio do imprez turystycznych w rozumieniu art. 3 pkt 2 dyrektywy.../.../UE w odniesieniu do podróży w rozumieniu art. 3 pkt 6.”

---

¹⁸ Rozporządzenie (EWG) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów („Rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów”) (Dz.U. L 364 z 9.12.2004, s. 1).

¹⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady .../.../UE z dnia ... w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004, dyrektywę 2011/83/UE i uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG (Dz.U. L ...).

Rozdział VIII

Przepisy końcowe

Artykuł 26

Przepisy uchylające

Z dniem [30 miesięcy po wejściu w życie niniejszej dyrektywy] uchyla się dyrektywę 90/314/WE.

Odniesienia do uchylonej dyrektywy są traktowane jako odniesienia do niniejszej dyrektywy i odczytywane są zgodnie z tabelą w załączniku I do niniejszej dyrektywy.

Artykuł 27

Transpozycja

1. Państwa członkowskie przyjmują i publikują w ciągu najpóźniej 24 miesięcy od wejścia w życie niniejszej dyrektywy przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych środków.
2. Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia, w którym upływa 30 miesięcy od wejścia w życie niniejszej dyrektywy.
3. Środki przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

4. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 28

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie [dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*].

Artykuł 29

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w ...,

W imieniu Parlamentu Europejskiego

W imieniu Rady

Przewodniczący

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK I²⁰

Numeracja artykułów w dyrektywie Rady 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek	Numeracja artykułów w niniejszej dyrektywie
Artykuł 1	Artykuł 1 (zmieniony)
Artykuł 2 pkt 1	Artykuł 3 pkt 2 (zmieniony) oraz art. 2 ust. 2 lit. a)
Artykuł 2 pkt 2	Artykuł 3 pkt 8 (zmieniony)
Artykuł 2 pkt 3	Artykuł 3 pkt 9 (zmieniony)
Artykuł 2 pkt 4	Artykuł 3 pkt 6 (zmieniony)
Artykuł 2 pkt 5	Artykuł 3 pkt 3 (zmieniony)
Artykuł 3 ust. 1	Skreślono
Artykuł 3 ust. 2	Usunięty, jednak główne fragmenty uwzględniono w art. 4 i 5 (zmienione)
Artykuł 4 ust. 1	Artykuł 4 ust. 1 (zmieniony), art. 6 ust. 2 (zmieniony) oraz art. 6 ust. 4 (zmieniony)

²⁰ Niniejszy wykaz służy wyłącznie celom informacyjnym. W przypadku gdy artykuł w wykazie związany z niniejszą dyrektywą jest wskazany jako odpowiadający artykułowi dyrektywy 90/314/EWG, oznacza to, że przynajmniej niektóre elementy przepisu w dyrektywie 90/314/EWG można znaleźć także w niniejszej dyrektywie, ale nie oznacza, że sformułowanie stosownych przepisów jest takie samo.

[Tabela ma zostać dostosowana podczas weryfikacji prawno-lingwistycznej]

Artykuł 4 ust. 1 lit. b) pkt (iv)	Skreślono
Artykuł 4 ust. 2 lit. a)	Artykuł 6 ust. 2 (zmieniony)
Artykuł 4 ust. 2 lit. b)	Artykuł 5 ust. 3 (zmieniony) oraz art. 6 ust. 1 i 3 (zmieniony)
Artykuł 4 ust. 2 lit. c)	Skreślono
Artykuł 4 ust. 3	Artykuł 7 (zmieniony)
Artykuł 4 ust. 4	Artykuł 8 (zmieniony)
Artykuł 4 ust. 5	Artykuł 9 ust. 2 (zmieniony)
Artykuł 4 ust. 6	Artykuł 9 ust. 3 i 4 (zmieniony) i art. 10 ust. 3 i 4 (zmieniony)
Artykuł 4 ust. 7	Artykuł 11 ust. 3, 4 i 7 (zmieniony)
Artykuł 5 ust. 1	Artykuł 11 ust. 1 (zmieniony)
Artykuł 5 ust. 2	Artykuł 12 ust. 2, 3 i 4 (zmieniony) i art. 14 (zmieniony)
Artykuł 5 ust. 3	Artykuł 21 ust. 3 (zmieniony)
Artykuł 5 ust. 4	Artykuł 6 ust. 2 lit. c) (zmieniony) i art. 12 ust. 3 lit. b) (zmieniony)
Artykuł 6	Artykuł 11 ust. 2 (zmieniony)
Artykuł 7	Artykuł 15 (zmieniony) i art. 16 (zmieniony)
Artykuł 8	Skreślono
Artykuł 9 ust. 1	Artykuł 27 ust. 1, 2 i 3 (zmieniony)
Artykuł 9 ust. 2	Artykuł 27 ust. 4 (zmieniony)
Artykuł 10	Artykuł 29

Informacje, które należy przedstawić, jeśli umowa o imprezę turystyczną ma zostać zawarta za pomocą komunikacji na odległość

Proponowana Państwu kombinacja usług turystycznych jest imprezą turystyczną w rozumieniu dyrektywy UE w sprawie imprez turystycznych.

Będą Państwo zatem objęci prawami UE przysługującymi podróżnym korzystającym z imprez turystycznych. Firma(-y) XY będzie(-ą) ponosiły pełną odpowiedzialność za prawidłową realizację całości podróży lub wakacji.

Ponadto, zgodnie z wymogami prawa, firma(-y) XY ma(ją) zabezpieczenia w celu zapewnienia zwrotu kosztów i powrotu do kraju w przypadku, gdyby stała(-y) się niewypłacalna(-e).

Więcej informacji:

Korzystając z podanego linka podróżny otrzyma niniejsze informacje:

Główne prawa na mocy dyrektywy UE w sprawie imprez turystycznych

- Przed podpisaniem umowy podróżni otrzymują wszystkie podstawowe informacje na temat wakacji.
- Zawsze przynajmniej jedna strona ponosi odpowiedzialność za prawidłową realizację wszystkich usług zawartych w umowie.
- Podróżni otrzymują awaryjny numer telefonu lub dane punktu kontaktowego, dzięki którym mogą skontaktować się z organizatorem lub biurem podróży.
- Podróżni mogą przekazać imprezę turystyczną innej osobie, z rozsądnym wyprzedzeniem i za ewentualną opłatą.
- Cena wycieczki może być zmieniona jedynie ze szczególnych powodów, gdy wyraźnie przewidziano to w umowie i w żadnym wypadku nie później niż 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Jeśli wzrost ceny przekracza 8 %, podróżny może rozwiązać umowę. Jeśli organizator zastrzega sobie prawo do podwyższenia ceny, podróżny ma prawo do obniżki ceny w tych samych okolicznościach.
- Podróżni mogą bezpłatnie rozwiązać umowę i uzyskać pełen zwrot wszelkich płatności, jeżeli w istotny sposób zmieni się jeden z podstawowych elementów imprezy turystycznej inny niż cena. Jeżeli przedsiębiorca odpowiedzialny za imprezę turystyczną odwoła ją przed jej rozpoczęciem, podróżni mają prawo do zwrotu płatności i do rekompensaty, w stosownych przypadkach.

- Podróżni mogą przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bezpłatnie rozwiązać umowę w wyjątkowych okolicznościach, na przykład jeżeli w miejscu docelowym występują poważne problemy związane z bezpieczeństwem, które mogą wpłynąć na wakacje.
- Ponadto podróżni mogą zawsze rozwiązać umowę za odpowiednią opłatą.
- Jeśli po rozpoczęciu imprezy turystycznej jej istotne elementy nie mogą zostać zrealizowane w formie przewidzianej w umowie, będą musiały zostać wprowadzone alternatywne rozwiązania bez dodatkowych opłat.
- Organizator musi zapewnić pomoc podróżnemu, który znajdzie się w trudnej sytuacji.
- Podróżny jest uprawniony do otrzymania obniżki ceny lub rekompensaty w razie niewykonania umowy (lub jej części) przez organizatora.
- W przypadku gdy organizator lub, w niektórych państwach członkowskich, sprzedawca detaliczny stanie się niewypłacalny, płatności zostaną zwrócone. Jeżeli organizator lub, w stosownych przypadkach, sprzedawca detaliczny stanie się niewypłacalny po rozpoczęciu imprezy turystycznej i jeżeli podróż lub wakacje obejmują transport, zapewniony jest powrót podróżnych do kraju. XY wykupił w firmie YZ [dane kontaktowe ubezpieczyciela / organu zapewniającego ochronę na wypadek niewypłacalności] ochronę na wypadek niewypłacalności. Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem, jeżeli z uwagi na niewypłacalność XY podróżny spotka się z odmową świadczenia usług.

Dyrektywa 2015/XX/UE przetransponowana do odpowiednich praw krajowych [LINK]

Formularz informacyjny, który ma zostać wręczony, jeśli umowa o imprezę turystyczną ma zostać zawarta w obecności przedsiębiorcy

Proponowana Państwu kombinacja usług turystycznych jest imprezą turystyczną w rozumieniu dyrektywy UE w sprawie imprez turystycznych.

Będą Państwo zatem objęci prawami UE przysługującymi podróżnym korzystającym z imprez turystycznych. Firma(-y) XY będzie(-ą) ponosiła(-y) pełną odpowiedzialność za prawidłową realizację całości podróży lub wakacji.

Ponadto, zgodnie z wymogami prawa, firma(-y) XY ma(ją) zabezpieczenia w celu zapewnienia zwrotu kosztów i powrotu do kraju w przypadku, gdyby stała(-y) się niewypłacalna(-e).

Główne prawa na mocy dyrektywy UE w sprawie imprez turystycznych

- Przed podpisaniem umowy podróżni otrzymują wszystkie podstawowe informacje na temat wakacji.
- Zawsze przynajmniej jedna strona ponosi odpowiedzialność za prawidłową realizację wszystkich usług zawartych w umowie.
- Podróżni otrzymują awaryjny numer telefonu lub dane punktu kontaktowego, dzięki którym mogą skontaktować się z organizatorem lub biurem podróży.
- Podróżni mogą przekazać imprezę turystyczną innej osobie, z rozsądnym wyprzedzeniem i za ewentualną opłatą.
- Cena wycieczki może być zmieniona jedynie ze szczególnych powodów, gdy wyraźnie przewidziano to w umowie i w żadnym wypadku nie później niż 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Jeśli wzrost ceny przekracza 8 %, podróżny może rozwiązać umowę. Jeśli organizator zastrzega sobie prawo do podwyższenia ceny, podróżny ma prawo do obniżki ceny w tych samych okolicznościach.
- Podróżni mogą bezpłatnie rozwiązać umowę i uzyskać pełen zwrot wszelkich płatności, jeżeli w istotny sposób zmieni się jeden z podstawowych elementów imprezy turystycznej inny niż cena. Jeżeli przedsiębiorca odpowiedzialny za imprezę turystyczną odwoła ją przed jej rozpoczęciem, podróżni mają prawo do zwrotu płatności i do rekompensaty, w stosownych przypadkach.
- Podróżni mogą przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bezpłatnie rozwiązać umowę w wyjątkowych okolicznościach, na przykład jeżeli w miejscu docelowym występują poważne problemy związane z bezpieczeństwem, które mogą wpłynąć na wakacje.

- Ponadto podróżni mogą zawsze rozwiązać umowę za odpowiednią opłatą.
- Jeśli po rozpoczęciu imprezy turystycznej jej istotne elementy nie mogą zostać zrealizowane w formie przewidzianej w umowie, będą musiały zostać wprowadzone alternatywne rozwiązania bez dodatkowych opłat.
- Organizator musi zapewnić pomoc podróżnemu, który znajdzie się w trudnej sytuacji.
- Podróżny jest uprawniony do otrzymania obniżki ceny lub rekompensaty w razie niewykonania umowy (lub jej części) przez organizatora.
- W przypadku gdy organizator lub, w niektórych państwach członkowskich, sprzedawca detaliczny stanie się niewypłacalny, płatności zostaną zwrócone. Jeżeli organizator, lub, w stosownych przypadkach, sprzedawca stanie się niewypłacalny po rozpoczęciu imprezy turystycznej i jeżeli podróż lub wakacje obejmują transport, zapewniony jest przewóz podróżnych do kraju. XY wykupił w firmie YZ [dane kontaktowe ubezpieczyciela / organu zapewniającego ochronę na wypadek niewypłacalności] ochronę na wypadek niewypłacalności. Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem, jeżeli z uwagi na niewypłacalność XY podróżny spotka się z odmową świadczenia usług.

[Strona internetowa, na której można znaleźć dyrektywę 2015/XX/UE przetransponowaną do odpowiednich praw krajowych]

Informacje, które należy przedstawić, gdy organizator imprezy turystycznej przekazuje dane innemu przedsiębiorcy, zgodnie z art. 3 pkt 2 lit. b) ppkt (v)

Jeżeli zawierają Państwo umowę ze spółką AB, w ciągu 24 godzin od otrzymania potwierdzenia rezerwacji podróży od firmy XY usługi świadczone przez firmy XY i AB stanowią imprezę turystyczną w rozumieniu dyrektywy UE w sprawie imprez turystycznych.

W takim przypadku będą Państwo objęci prawami UE przysługującymi podróżnym korzystającym z imprez turystycznych.

Firma XY będzie ponosiła pełną odpowiedzialność za prawidłową realizację całości podróży lub wakacji.

Ponadto, zgodnie z wymogami prawa, firma(-y) XY ma(ją) zabezpieczenia w celu zapewnienia zwrotu kosztów i repatriacji podróżnych w przypadku, gdyby stała(-y) się niewypłacalna(-e).

Więcej informacji:

Korzystając z podanego linka, podróżny otrzyma niniejsze informacje:

Główne prawa na mocy dyrektywy UE w sprawie imprez turystycznych

- Podróżni otrzymują wszystkie podstawowe informacje na temat wakacji niedługo po tym, jak impreza została stworzona.
- Zawsze przynajmniej jedna strona ponosi odpowiedzialność za prawidłową realizację wszystkich usług zawartych w umowie.
- Podróżni otrzymują awaryjny numer telefonu lub dane punktu kontaktowego, dzięki którym mogą skontaktować się z organizatorem lub biurem podróży.
- Podróżni mogą przekazać imprezę turystyczną innej osobie, z rozsądnym wyprzedzeniem i za ewentualną opłatą.
- Cena wycieczki może być zmieniona jedynie ze szczególnych powodów, gdy wyraźnie przewidziano to w umowie i w żadnym wypadku nie później niż 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Jeśli wzrost ceny przekracza 8 %, podróżny może rozwiązać umowę. Jeśli organizator zastrzega sobie prawo do podwyższenia ceny, podróżny ma prawo do obniżki ceny w tych samych okolicznościach.

- Podróżni mogą bezpłatnie rozwiązać umowę i uzyskać pełen zwrot wszelkich płatności, jeżeli w istotny sposób zmieni się jeden z podstawowych elementów imprezy turystycznej inny niż cena. Jeżeli przedsiębiorca odpowiedzialny za imprezę turystyczną odwoła ją przed jej rozpoczęciem, podróżni mają prawo do zwrotu płatności i do rekompensaty, w stosownych przypadkach.
- Podróżni mogą przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bezpłatnie rozwiązać umowę w wyjątkowych okolicznościach, na przykład jeżeli w miejscu docelowym występują poważne problemy związane z bezpieczeństwem, które mogą wpłynąć na wakacje.
- Ponadto podróżni mogą zawsze rozwiązać umowę za odpowiednią opłatą.
- Jeśli po rozpoczęciu imprezy turystycznej jej istotne elementy nie mogą zostać zrealizowane w formie przewidzianej w umowie, będą musiały zostać wprowadzone alternatywne rozwiązania bez dodatkowych opłat. W przeciwnym wypadku podróżni mogą rozwiązać umowę.
- Organizator musi zapewnić pomoc podróżnym, którzy znajdą się w trudnej sytuacji.
- Podróżny jest uprawniony do otrzymania obniżki ceny lub rekompensaty w razie niewykonania umowy (lub jej części) przez organizatora.
- W przypadku gdy organizator lub, w niektórych państwach członkowskich, sprzedawca detaliczny stanie się niewypłacalny, płatności zostaną zwrócone. Jeżeli organizator, lub, w stosownych przypadkach, sprzedawca stanie się niewypłacalny po rozpoczęciu imprezy turystycznej i jeżeli podróż lub wakacje obejmują transport, zapewniony jest przewóz podróżnych do kraju. XY wykupił w firmie YZ [dane kontaktowe ubezpieczyciela / organu zapewniającego ochronę na wypadek niewypłacalności] ochronę na wypadek niewypłacalności. Podróżni mogą kontaktować się z tym podmiotem, jeżeli z uwagi na niewypłacalność XY podróżny spotka się z odmową świadczenia usług.

Dyrektywa 2015/XX/UE przetransponowana do odpowiednich praw krajowych [LINK]

Informacje, które należy przedstawić w przypadku, gdy przedsiębiorca umożliwiający zamawianie powiązanych usług turystycznych online w rozumieniu art. 3 pkt 5 lit. b) jest przewoźnikiem sprzedającym bilet powrotny.

Przy rezerwacji wszelkich dodatkowych usług turystycznych przez ten link / te linki NIE będą Państwo objęci prawami przysługującymi podróżnym korzystającym z imprez turystycznych na mocy dyrektywy UE w sprawie imprez turystycznych.

Firma XY nie będzie zatem odpowiedzialna za prawidłową realizację wszelkich tego typu dodatkowych usług turystycznych. W przypadku problemów należy skontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji dodatkowych usług turystycznych poprzez ten link / te linki w ciągu 24 godzin po potwierdzeniu umowy z XY będą one stanowić część powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY – zgodnie z wymogami wynikającymi z prawa UE, ma zabezpieczenia w celu zwrotu płatności na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY, a w razie potrzeby w celu Państwa powrotu do domu. Należy pamiętać, że nie zapewnia się refundacji w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

Więcej informacji:

Korzystając z podanego linka, podróżny otrzyma niniejsze informacje:

XY wykupił w firmie YZ (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres pocztowy, e-mail i numer telefonu organu zapewniającego ochronę na wypadek niewypłacalności, np. funduszu gwarancyjnego lub firmy ubezpieczeniowej) ochronę na wypadek niewypłacalności.

Proszę się kontaktować z tym podmiotem, jeżeli z uwagi na niewypłacalność XY podróżny spotka się z odmową świadczenia zarezerwowanych usług.

Uwaga: Ta ochrona na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów z innymi stronami, które to umowy mogą być zrealizowane pomimo niewypłacalności XY.

Dyrektywa 2015/XX/UE przetransponowana do odpowiednich praw krajowych [[LINK](#)]

Informacje, które należy przedstawić w przypadku, gdy przedsiębiorca umożliwiający zamawianie powiązanych usług turystycznych online w rozumieniu art. 3 pkt 5 lit. b) jest przedsiębiorcą innym niż przewoźnik sprzedający bilet powrotny.

Przy rezerwacji wszelkich dodatkowych usług turystycznych przez ten link/te linki NIE będą Państwo objęci prawami przysługującymi podróżnym korzystającym z imprez turystycznych na mocy dyrektywy UE w sprawie imprez turystycznych.

Firma XY nie będzie zatem odpowiedzialna za prawidłową realizację dodatkowych usług turystycznych. W przypadku problemów należy skontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji dodatkowych usług turystycznych poprzez ten link / te linki w ciągu 24 godzin po potwierdzeniu umowy z XY będą one stanowić część powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY – zgodnie z wymogami wynikającymi z prawa UE, ma zabezpieczenia w celu zwrotu płatności na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY. Należy pamiętać, że nie zapewnia się refundacji w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

Więcej informacji:

Korzystając z podanego linka podróżny otrzyma niniejsze informacje:

XY wykupił w firmie YZ (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres pocztowy, e-mail i numer telefonu organu zapewniającego ochronę na wypadek niewypłacalności, np. funduszu gwarancyjnego lub firmy ubezpieczeniowej) ochronę na wypadek niewypłacalności.

Proszę się kontaktować z tym podmiotem, jeżeli z uwagi na niewypłacalność XY podróżny spotka się z odmową świadczenia zarezerwowanych usług.

Uwaga: Ta ochrona na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów z innymi stronami, które to umowy mogą być zrealizowane pomimo niewypłacalności XY.

Dyrektywa 2015/XX/UE przetransponowana do odpowiednich praw krajowych *[LINK]*

C. Informacje, które należy przedstawić w przypadku powiązanych usług turystycznych w rozumieniu art. 3 pkt 5 lit. a), których zamówienie jest umożliwiane online przez przewoźnika sprzedającego bilet powrotny.

Jeżeli po wyborze i opłaceniu jednej usługi turystycznej dokonują Państwo rezerwacji dodatkowych usług turystycznych w ramach swojej podróży lub wakacji przez naszą firmę/XY, NIE będą Państwo objęci prawami przysługującymi podróżnym korzystającym z imprez turystycznych na mocy dyrektywy UE w sprawie imprez turystycznych.

Firma/XY nie będzie zatem odpowiedzialna za prawidłową realizację poszczególnych usług turystycznych. W przypadku problemów należy skontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji wszelkich dodatkowych usług turystycznych podczas tej samej wizyty na naszych stronach internetowych / stronach internetowych XY usługi te staną się częścią powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY – zgodnie z wymogami wynikającymi z prawa UE, ma zabezpieczenia w celu zwrotu płatności na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY, a w razie potrzeby w celu Państwa powrotu do domu. Należy pamiętać, że nie zapewnia się refundacji w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

Więcej informacji:

Korzystając z podanego linka, podróżny otrzyma niniejsze informacje:

XY wykupił w firmie YZ (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres pocztowy, e-mail i numer telefonu organu zapewniającego ochronę na wypadek niewypłacalności, np. funduszu gwarancyjnego lub firmy ubezpieczeniowej) ochronę na wypadek niewypłacalności.

Proszę się kontaktować z tym podmiotem, jeżeli z uwagi na niewypłacalność XY spotkają się Państwo z odmową świadczenia zarezerwowanych usług.

Uwaga: Ta ochrona na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów z innymi stronami, które to umowy mogą być zrealizowane pomimo niewypłacalności XY.

Dyrektywa 2015/XX/UE przetransponowana do odpowiednich praw krajowych *[LINK]*

Informacje, które należy przedstawić w przypadku powiązanych usług turystycznych w rozumieniu art. 3 pkt 5 lit. a), których zamówienie jest umożliwiane online przez przedsiębiorcę innego niż przewoźnik sprzedający bilet powrotny.

Jeżeli po wyborze i opłaceniu jednej usługi turystycznej dokonują Państwo rezerwacji dodatkowych usług turystycznych w ramach swojej podróży lub wakacji przez naszą firmę/XY, NIE będą Państwo objęci prawami przysługującymi podróżnym korzystającym z imprez turystycznych na mocy dyrektywy UE w sprawie imprez turystycznych.

Firma/XY nie będzie zatem odpowiedzialna za prawidłową realizację poszczególnych usług turystycznych. W przypadku problemów należy skontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji wszelkich dodatkowych usług turystycznych podczas tej samej wizyty na naszych stronach internetowych / stronach internetowych XY usługi te staną się częścią powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY – zgodnie z wymogami wynikającymi z prawa UE, ma zabezpieczenia w celu zwrotu płatności na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY. Należy pamiętać, że nie zapewnia się refundacji w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

Więcej informacji:

Korzystając z podanego linka podróżny otrzyma niniejsze informacje:

XY wykupił w firmie YZ (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres pocztowy, e-mail i numer telefonu organu zapewniającego ochronę na wypadek niewypłacalności, np. funduszu gwarancyjnego lub firmy ubezpieczeniowej) ochronę na wypadek niewypłacalności.

Proszę się kontaktować z tym podmiotem, jeżeli z uwagi na niewypłacalność XY spotkają się Państwo z odmową świadczenia zarezerwowanych usług.

Uwaga: Ta ochrona na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów z innymi stronami, które to umowy mogą być zrealizowane pomimo niewypłacalności XY.

Dyrektywa 2015/XX/UE przetransponowana do odpowiednich praw krajowych [\[LINK\]](#)

Informacje, które należy przedstawić w przypadku powiązanych usług turystycznych w rozumieniu art. 3 pkt 5 lit. a), gdy umowy są zawierane w obecności przedsiębiorcy (innego niż przewoźnik sprzedający bilet powrotny).

Jeżeli po wyborze i opłaceniu jednej usługi turystycznej, dokonują Państwo rezerwacji dodatkowych usług turystycznych w ramach swojej podróży lub wakacji przez naszą firmę/XY, NIE będą Państwo objęci prawami przysługującymi podróżnym korzystającym z imprez turystycznych na mocy dyrektywy UE w sprawie imprez turystycznych.

Firma/XY nie będzie zatem odpowiedzialna za prawidłową realizację poszczególnych usług turystycznych. W przypadku problemów należy skontaktować się z odpowiednim usługodawcą.

Jednakże w przypadku dokonania rezerwacji wszelkich dodatkowych usług turystycznych podczas tej samej wizyty w naszej firmie / firmie XY lub podczas kontaktu z nimi, usługi te staną się częścią powiązanych usług turystycznych. W takim przypadku XY – zgodnie z wymogami wynikającymi z prawa UE, ma zabezpieczenia w celu zwrotu płatności na rzecz XY za usługi niewykonane ze względu na niewypłacalność XY. Należy pamiętać, że nie zapewnia się refundacji w przypadku niewypłacalności danego usługodawcy.

XY wykupił w firmie YZ (dane kontaktowe zawierające nazwę, adres pocztowy, e-mail i numer telefonu organu zapewniającego ochronę na wypadek niewypłacalności, np. funduszu gwarancyjnego lub firmy ubezpieczeniowej) ochronę na wypadek niewypłacalności.

Proszę się kontaktować z tym podmiotem, jeżeli z uwagi na niewypłacalność XY spotkają się Państwo z odmową świadczenia zarezerwowanych usług.

Uwaga: Ta ochrona na wypadek niewypłacalności nie obejmuje umów z innymi stronami, które to umowy mogą być zrealizowane pomimo niewypłacalności XY.